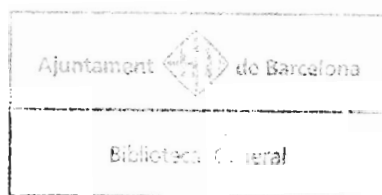

El Consell Municipal de Benestar Social INFORME DE REALITZACIÓ 2002

El Consell Municipal de Benestar Social

Informe de realització 2002

© Ajuntament de Barcelona
Consell Municipal de Benestar Social
Av. Diagonal, 233
08013 Barcelona
Tel. 93 413 26 57
cmbs@mail.bcn.es

Juny de 2003

Agraïment a les persones, entitats i professionals

Aquest és el resultat d'un treball constant i conjunt: el de les entitats i associacions, el dels coordinadors i coordinadores dels grups de treball, el dels representants dels grups polítics municipals, el de les persones expertes que comparteixen amb tots nosaltres el seu coneixement sobre un tema, el dels tècnics i tècniques municipals, cadascú des del lloc corresponent... Volem, doncs, agrair la seva participació i les seves aportacions en tota la tasca que fem dia a dia des de fa quinze anys des del Consell Municipal de Benestar Social, per fer una ciutat més cohesionada i més igualitària.

Índex

Informe de realització de les propostes del Consell Municipal de Benestar Social de l'any 2002	7
Algunes actuacions transversals en les polítiques socials	9
Respostes a les recomanacions dels grups de treball	16
Comunicació	17
Dona	21
Drogodependències	29
Gent gran	36
Habitatge social	45
Infants i famílies	51
Pobresa	56
Prevenció	63
Refugiats i estrangers	67
Sida	77
Voluntariat	82
Funcionament de la Comissió Permanent i dels Grups de Treball	88

Informe de realització de les propostes del Consell Municipal de Benestar Social de l'any 2002

L'Ajuntament de Barcelona vol donar resposta sobre el grau d'acompliment de les recomanacions i propostes presentades al Plenari de l'any passat i vol mostrar com s'han incorporat en els programes i serveis municipals i l'aplicació de les polítiques socials.

En parlar de polítiques socials, la participació pren especial rellevància i és un element fonamental en els processos d'identificació, decisió i implementació de qualsevol política pública.

Les polítiques públiques socials de la ciutat de Barcelona compten amb una aportació inestimable tant a través del Consell Municipal de Benestar Social com a través dels altres consells sectorials: Gent Gran, Dones, Immigració i Poble Gitano... El valor d'aquests consells rau en el fet que potencien la creació de sinèrgies i faciliten la coresponsabilització de la societat civil, però també en la seva agilitat i flexibilitat per articular propostes per afrontar situacions emergents. L'exercici i la pràctica quotidiana de participació a través d'aquests consells demostren que són un molt bon exemple de democràcia participativa de qualitat.

També, des de l'exercici de la responsabilitat, i per poder dimensionar clarament la incidència de les aportacions de la societat civil en els processos d'identificació, decisió i implementació de les polítiques públiques de benestar social, cal explicar com s'han concretat les propostes i recomanacions sobre els diferents temes realitzades pel Consell Municipal de Benestar Social.

El dia 12 de setembre de 2002 van ser presentades com a informe, a la Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona, les recomanacions i propostes aprovades pel Consell Municipal de Benestar Social en la sessió plenària d'aquest òrgan celebrada el 3 de juliol de 2002.

Aquest document ha estat elaborat a partir de les respostes que les diferents dependències de l'Ajuntament han aportat en relació amb les recomanacions del Consell. També s'han incorporat concrecions d'altres entitats i institucions implicades en el Consell de Benestar Social.

Cal assenyalar que, en alguns casos, l'Ajuntament de Barcelona no ha pogut assumir aquestes recomanacions, bé perquè sobrepassen el seu àmbit d'actuació o se n'allunyen, bé perquè la seva aplicació només és possible en un termini de temps més llarg. En tot cas, la voluntat política d'incorporar aquestes recomanacions a les programacions municipals ha estat clara i decidida.

Volem constatar l'esforç que el conjunt de dependències municipals ha esmerçat a l'hora d'incorporar a les seves programacions les recomanacions del Consell, així com el de les entitats i les institucions que col·laboren i contribueixen amb la seva dedicació a la millora del benestar de la ciutat.

Algunes actuacions transversals en les polítiques socials

Les respostes que s'agrupen en aquest apartat superen l'àmbit temàtic de cada grup de treball, tot i que es desprenen de la formulació bàsica d'algunes de les recomanacions proposades en aquest període o en anys anteriors pel Consell Municipal de Benestar Social.

Observatori Barcelona

El mes de gener de 2003 es va presentar l'Observatori Barcelona amb la missió de conèixer, avaluar i informar sobre la situació i l'evolució de les condicions de vida de la població, la realitat dels diferents col·lectius i l'evolució dels fenòmens i processos socials que afecten la qualitat de vida de les persones i la cohesió social a la ciutat de Barcelona.

L'Observatori Barcelona té per objectiu posar dades i informacions diverses i disperses en un sistema comú que possibiliti la generació d'aproximacions globals i alhora parcials i que permeti la construcció d'un indret apte per a l'observació permanent d'un sector de població o de determinades temàtiques.

Objectius

- Administrar, desenvolupar i interpretar de forma permanent un sistema integrat d'informació i coneixement social sobre la ciutat, els seus districtes i barris.
- Detectar tendències i problemàtiques emergents en el desenvolupament social de la ciutat que permeti actuar amb visió de futur.
- Crear debat i opinió, afavorint la reflexió i l'acció, amb la finalitat d'obtenir el màxim concert possible en la definició de polítiques públiques locals.
- Generar un cos de coneixement i seguiment dels serveis i actuacions municipals que faciliti la transparència i eficàcia en la prestació.

- Comparar i posicionar els serveis i les polítiques socials de la ciutat en relació amb allò que es fa en altres ciutats o països.

Funcions

Aquests objectius bàsics responen a una sèrie de funcions que ha de complir l'Observatori Barcelona, entre les quals destaquen:

1. La generació d'informació i coneixements periòdics per donar suport a la presa de decisions polítiques a la ciutat.
2. La difusió de coneixements a la ciutadania.
3. La participació ciutadana i la capacitació d'homes i dones per a la gestió d'afers comuns.
4. L'estructuració de xarxes socials a partir de la difusió del coneixement: l'Observatori Barcelona, més enllà de proveir informació i coneixement, s'estructura com un sistema que permet la relació entre agents de la ciutat.

L'Observatori Barcelona s'estructura inicialment en set grans àmbits de treball, que es configuren al mateix temps com observatoris amb entitat pròpia: infància, joventut, gent gran, dones, immigració, pobresa, persones amb disminució.

Els principals perfils de les persones usuàries de l'Observatori Barcelona són els següents:

- Ciutadans / ciutadanes.
- Professionals dels serveis municipals.
- Personal directiu.
- Membres i entitats dels consells de participació.
- Persones expertes en temes de desenvolupament.

Activitats

- Realització d'estudis i monografies sobre el món social.
- Elaboració i manteniment de taules estadístiques amb indicadors bàsics per sectors de població.
- Recopilació i elaboració d'estudis i informes, i manteniment d'un fons documental (polítiques, plans, legislació, opinió...).
- Anàlisi de polítiques socials.
- Publicació, comunicació i difusió de coneixements sobre la realitat social i les polítiques socials.

Llibre Blanc dels Serveis Socials d'Atenció Primària

El 22 de gener de 2003 es va celebrar la jornada "Fòrum blanc dels serveis socials d'atenció primària" que conclouia el procés per a l'elaboració del Llibre Blanc dels Serveis Socials d'Atenció Primària que estableix les bases d'un nou model mitjançant un ampli acord entre les Universitats, els Col·legis Professionals, les ONG i les Administracions Públiques.

Els Serveis Socials d'Atenció Primària són competència de l'Ajuntament, però el seu funcionament influeix de manera decisiva sobre el conjunt del sistema de Serveis Socials, tant públic com privat, que actua a la ciutat.

Per aquest motiu, l'Associació Barcelona per l'Acció Social (ABAS), que presideix l'Ajuntament de Barcelona, ha impulsat un procés participatiu amb els principals actors i professionals del sector. Aquesta experiència s'ha adreçat cap a la renovació de l'Atenció Primària en la direcció que pugui beneficiar tothom, que és la garantia del millor servei per a tota la ciutadania.

L'ABAS té per finalitat ser un marc de cooperació i treball conjunt de les entitats i institucions d'acció social a la ciutat de Barcelona. Actualment aplega 52 de les principals entitats de la ciutat: universitats, col·legis professionals, principals ONG, federacions de veïns, associacions d'usuaris, empreses d'iniciativa social, Diputació, Ajuntament...

Aquesta experiència participativa ha tingut com a principals objectius:

- Obrir una reflexió entorn a la qüestió “fem el que cal fer?” davant dels canvis, problemàtiques i demandes socials de la població, així com dels canvis organitzatius que són previsibles a partir de les dinàmiques actuals i de l'aplicació de les tecnologies de la informació i comunicació.
- Crear un marc de referència que gaudeixi d'un ample acord entre els actors implicats.
- Ser una guia per dissenyar i executar els projectes per adequar la gestió primària al nou model, criteris d'actuació i recomanacions que integren el Llibre Blanc.

El Llibre Blanc s'adapta als nous reptes tecnològics i socials per millorar l'atenció de la ciutadania i contribuir de manera més eficient a la cohesió social de la ciutat. És a dir: persegueix usar de la manera més eficaç possible les tecnologies de la informació en benefici dels ciutadans (més fàcil accés a la informació, agilitat en els tràmits, teleassistència...), i alhora reestructurar els serveis, les prestacions i els proveïdors en una organització de xarxes dinàmiques que enforteixin la capacitat de resposta social.

El Llibre Blanc vol donar resposta als reptes plantejats:

1. En l'àmbit de l'estructura social

- L'increment de l'esperança de vida.
- La immigració.
- Els canvis en la composició i tipologia de les famílies.
- Els nous processos d'igualtat i desigualtat en l'accés al coneixement i a la cultura.
- Els canvis en l'àmbit de la infància i adolescència.

2. En l'àmbit dels canvis organitzatius

- La cooperació pública i privada, construïda a partir del coneixement i la confiança mútua.
- La gestió de qualitat dels serveis públics, així com el control dels resultats de la gestió pública per part de la ciutadania.
- La dotació d'una nova dimensió a l'acció social de la ciutadania.

El Llibre Blanc dels Serveis Socials d'Atenció Primària de Barcelona concreta sis finalitats principals, de les que se'n deriven 38 recomanacions d'organització i acció del model:

1. Enfortir l'accés de tota la ciutadania, i en especial de les persones més necessitades, als drets socials i serveis de la ciutat, i aconseguir una organització innovadora, de qualitat, flexible i sostenible.
2. Aconseguir una atenció social més integral i integradora: fer de la transversalitat la base de l'acció dels Serveis Socials d'Assistència Primària.
3. Enfortir la capacitat de resposta de la comunitat i de les persones als reptes socials: donar prioritat al treball social comunitari i a l'actuació en medi obert.
4. Desenvolupar una acció coordinada i sinèrgica del conjunt de l'oferta de serveis en el territori: desenvolupar el treball en xarxa amb la iniciativa social i privada.
5. Millorar la complementarietat i la qualitat del conjunt de l'oferta de serveis socials en el territori.
6. Articular els sistemes d'investigació social, tecnològica (metodologies), formació, producció, comunicació i política en els Serveis Socials d'Atenció Primària.

En tot el procés han participat més de 800 persones i s'han recollit 2.209 aportacions. També es va obrir un fòrum virtual amb la participació de 249 persones.

Plans Directors dels Centres Cívics

Des de la inauguració del primer centre cívic al 1982, la xarxa de centres cívics s'ha anat incrementant progressivament i s'han continuat inaugurant centres en el darrer any, i avui en dia ja són uns 49 els equipaments que formen la xarxa de la ciutat (50.300 m² d'equipaments sociocultural per a la ciutat).

Els centres cívics de Barcelona en l'actualitat representen per a la ciutadania un punt de referència bàsic i el canal d'accés a programes que contribueixen al desenvolupament cultural i a potenciar la cohesió social, a partir d'iniciatives de promoció de la vida associativa i de participació ciutadana.

En els darrers anys el procés de creixement de l'oferta ha estat permanent a la vegada que heterogeni, i ha donat lloc a una xarxa rica i diversa tant en continguts com en models de gestió que fa necessari emmarcar les diferents possibilitats d'actuació dels centres cívics dins d'un procés homogeni i sistemàtic d'anàlisi i decisió respecte les línies estratègiques a desenvolupar.

És en aquest sentit que durant l'any 2002 s'han elaborat els Plans Directors dels Centres Cívics de Barcelona a través d'una metodologia unificada que ha permès treballar plegats a professionals i responsables dels diferents districtes de la ciutat i, molt especialment, als equips dels propis centres cívics, així com amb les associacions.

Aquest treball d'anàlisi i planificació estratègica s'ha portat a terme en tres nivells diferents:

- Centre: S'han realitzat els Plans Directors de cadascun dels centres cívics de la ciutat (el 85% de la xarxa) i ha estat un procés molt participatiu amb una alta implicació dels professionals.
- Districtes: S'han establert les línies estratègiques més significatives de cadascun dels 10 districtes de la ciutat, per facilitar la consecució dels diferents Plans Directors dels centres cívics.
- Ciutat: Per últim, i com a visió global del projecte, s'han definit una sèrie de propostes o línies de treball a nivell global de ciutat tenint en compte les conclusions extretes dels Plans Directors dels diferents centres cívics de la ciutat i de les línies estratègiques de cadascun dels districtes.

Com a resultat d'aquest procés s'han proposat grans línies de treball en els àmbits de la gestió, els recursos humans, l'organització, la comunicació i màrqueting. Les línies de treball elaborades recullen un ventall ampli de propostes de millora a curt, mig i llarg termini, entre les quals destaquen:

- la formació dels professionals,

- la dotació de recursos i eines per promoure el treball en xarxa,
- el desenvolupament d'un sistema d'informació que faciliti la gestió dels equipaments,
- l'adequació constant de l'oferta a les necessitats dels ciutadans i de les entitats, i la seva difusió
- treballar potenciant la col·laboració amb els grups i entitats vinculades als centres.

Amb aquestes propostes es pretén millorar els equipaments i les seves infraestructures per tal de fer-los més eficients i més rendibles des del punt de vista social, apropant-los més a la ciutadania i al teixit associatiu.

Durant l'any 2003 s'ha iniciat ja el Projecte de suport tècnic a la implantació dels plans directors dels centres cívics de la ciutat de Barcelona. Aquest projecte té per objectiu aportar el suport metodològic i l'assessorament tècnic necessari per a la realització del seguiment de la implantació dels plans directors dels diferents centres cívics dels 10 districtes de Barcelona, i orientar l'actuació a nivell de districte i ciutat.

Es tracta de, mitjançant el disseny i l'aplicació d'un sistema de control de gestió, la formació i l'assessorament als responsables tècnics dels districtes i als responsables de direcció dels centres, poder avaluar el grau d'implantació dels plans i aportar instruments metodològics per al control de la gestió i millora de l'actuació.

Respostes a les recomanacions dels grups de treball

COMUNICACIÓ

Realitzar una jornada sobre benestar social i mitjans de comunicació.

Recomanacions i propostes 2002

Realitzar una jornada sobre benestar social i mitjans de comunicació: Aquesta s'ha d'entendre, no estrictament com un objectiu en si mateixa, sinó com l'inici d'un projecte continuat de reflexió i d'intercanvi formatiu entre el col·lectiu de periodistes i el teixit associatiu del Benestar Social.

Criteris de la Jornada

Aconseguir una participació, el més equilibrada possible, entre representants del món associatiu del benestar social i els mitjans de comunicació.

Pel que fa als mitjans de comunicació, primar la presència, tant de joves professionals que s'estan incorporant –o poden incorporar-se en breu–, al mercat laboral, com d'estudiants dels darrers cursos de les Facultats de Ciències de la Comunicació. Igualment, tenir molt en compte la implicació de professionals que treballen en els nous mitjans tecnològics i, també, en àmbits numèricament creixents com les publicacions, ràdios i televisions locals. Es tracta, en definitiva, d'apostar per les noves generacions de periodistes i pels nous canals i mecanismes d'un mercat, el de la comunicació, que canvia a un ritme molt accelerat. Potser treballant en aquestes noves direccions es poden aconseguir majors cotes de permeabilitat i receptivitat informatives.

Compaginar i complementar entre sí, els vessants teòric i pràctic en els continguts de la jornada.

Objectius de la Jornada

La jornada té el doble objectiu d'analitzar i debatre obertament, una vegada més, quina és la relació entre els agents que generen la informació en els diversos àmbits del benestar social i els representants dels mitjans de comunicació. Es tracta de valorar quin és el tractament que els mitjans estan oferint sobre els temes del benestar social.

Però la jornada pretén anar una mica més lluny i vol plantejar mecanismes pràctics encaminats a la millora, en allò que calgui, de l'esmentat tractament informatiu, així com dotar d'eines als representants del teixit associatiu del Benestar Social de la ciutat que els permetin fer arribar amb més efectivitat els seus missatges als mitjans de comunicació.

* * * * *

El 14 i 15 de novembre de 2002 el Col·legi de Periodistes acollia **la Jornada sobre Benestar Social i Mitjans de Comunicació**, organitzat pel Consell Municipal de Benestar Social conjuntament amb l'esmentat col·legi. Hi van participar 100 persones.

La jornada anava adreçada a professionals, tècnics de les associacions de benestar social i dels mitjans de comunicació, i també a estudiants i joves professionals de ciències de la informació. La jornada va assolir àmpliament els seus objectius: analitzar i debatre el tractament de la informació social, el paper dels mitjans de comunicació en els continguts i el paper de les entitats socials en la seva difusió, dins d'una societat democràtica.

El Col·legi de Periodistes, a través de la seva degana, Sra. Montserrat Minobis, va reiterar el seu compromís de treballar perquè els i les professionals dels mitjans tinguin clars els objectius d'informar sobre l'àmbit social, tot i reconèixer la relativa influència del Col·legi en la salvaguarda dels continguts, front a l'enorme incidència i poder de les empreses periodístiques.

La conferència inaugural, *Benestar Social i mitjans de comunicació*, fou a càrrec de Lluís Flaquer i Vilardebó, professor titular de Sociologia de la UAB, que va explicar com els mitjans de comunicació són determinants de cara a la pervivència de l'estat del benestar, ja que mostren la realitat social i, sobretot, contribueixen decisivament a construir nous significats i a conformar l'opinió pública, sense la qual no hi ha procés democràtic ni govern representatiu.

La jornada es va estructurar al voltant de tres grups de treball: la violència de gènere, la infància en situació de risc social i la gent gran. El grup de treball *Infants en risc social*, presentat per Jordi Cots, adjunt al Síndic de Greuges per a la Infància, va posar de manifest la cura que els mitjans de comunicació han de tenir en el llenguatge que utilitzen en referir-se a la

infància en risc i en el tractament de les notícies, respectant la intimitat dels infants i adolescents.

El grup Violència de gènere, dirigit per Anna Solà, de la cooperativa "Drac Màgic", va analitzar la violència de gènere en els mitjans de comunicació, a través de diverses perspectives d'anàlisi i com un fenomen complex. Finalment el grup de treball *Drets i promoció social de la gent gran*, presentat per Mercè Pérez Salanova, especialista en psicologia i envelliment, animava els mitjans de comunicació a presentar la vellesa amb una nova imatge, destacant el valor de la vellesa vital, i actuant com a elements orientadors d'un canvi de perspectiva en la opinió pública.

La taula rodona *Benestar social i mitjans de comunicació*, formada per professionals de diversos mitjans de comunicació i representants d'entitats, va confrontar les diferents visions sobre la relació dels mitjans amb les entitats socials, i sobre l'enfocament mediàtic dels temes socials, des de cada perspectiva, com a professionals del medi, de la comunicació i del treball social.

També es buscava donar recomanacions pràctiques als col·lectius i entitats socials i facilitar eines per a accedir i relacionar-se amb els mitjans de comunicació i fer sentir la seva veu. Es feu a través d'un taller de formació que va tenir gran èxit de participació d'entitats i estudiants. *Com arribar als mitjans de comunicació*, a càrrec de la periodista, Maria Goretti Palau, feia un recull pràctic de les principals eines per a arribar als mitjans de comunicació, com seleccionar el públic, el missatge i el canal.

En relació amb el **Premi de Comunicació i Benestar Social**, va guardonar, en l'edició 2002: en la modalitat de premsa, David Dusster i Kim Manresa per l'article "Rescatados de la calle" del 16-12-01 publicat a *La Vanguardia Magazine* i menció especial a Pau Arenós i Uso per l'article "Derrotadas pero no vencidas" del 4-3-02 a *El Periódico de Catalunya*; en la modalitat de ràdio, Pilar Argudo i Pérez pel programa "L'ofici de viure", de Ràdio Barcelona (Cadena SER); en televisió, Rosa Masip i Jover amb "Buscant la Sandra", i menció especial a Rosa Pons i Cerdà per "Jo era Racista", ambdues del programa Gran Angular de La 2; i en la modalitat d'internet, la web www.interactua.net, d'ACTÚA, Asociación de personas que vivimos con VIH/SIDA, i mencions especials a la web www.malostratos.com de Meritxell Rosich i Solé i www.cascantic.net del Pla Integral del Casc Antic.

Pel que fa al tractament mediàtic de certs aspectes socials, la Jornada de Benestar Social i Mitjans de Comunicació del mes de novembre també va abordar la necessitat de renovar la visió social de la gent gran. Aquesta demanda va tenir ampli ressò el mes de febrer de 2003 en el decurs de la convenció **Les veus de la gent gran de Barcelona**, celebrada al Palau de Congressos de Montjuïc, amb la participació de més de 1.000 persones, representants d'entitats, associacions de gent gran, institucions i persones a títol individual.

Van ser, certament, les veus de la gent gran les que debatien i reivindicaven de forma unànime el protagonisme social merescut i un rol més actiu i emprenedor. A l'èxit de participació cal sumar l'ampli seguiment dels mitjans de comunicació local, que varen fer un esforç de cobertura dels seus continguts.

Es varen tractar els principals temes i inquietuds de la gent gran de la nostra ciutat: més fórmules de participació, mesures per a millorar la seva qualitat de vida, dinamització i ampliació de la xarxa de casals, elaboració d'un codi ètic i creació d'una web per al col·lectiu. En definitiva, un protagonisme en la vida i transformació de la ciutat. A la fi, es va presentar als mitjans de comunicació el Manifest de la gent gran i les conclusions de la convenció, en les quals la gent gran rebutja explícitament l'ús partidista de les persones grans.

Cal destacar, també, el ressò mediàtic del **projecte Bon Veïnatge** en premsa, ràdio i televisió d'àmbit nacional. Aquesta experiència té com a objectiu enfortir la xarxa de relacions entre les persones de la nostra ciutat i millorar el benestar quotidià i la qualitat de vida, sobretot de la gent gran que viu sola i que té escassa capacitat de mobilitat i de relació amb l'entorn. L'experiència pilot s'ha fet al Casc Antic en col·laboració amb els Serveis Personals del districte de Ciutat Vella. El projecte, que compta amb el suport de la Comissió Europea, de la fundació PRISBA, la xarxa Red Europea de Diàleg Social (REDS) i les entitats socials i de gent gran, ha tingut una àmplia acceptació popular i disposa d'una web: www.bcn.es/serveisocials/bonveinatge.

DONA

Fer el seguiment de les propostes sobre el tema de la mobilitat quotidiana.

Introduir la perspectiva de gènere a les actuals enquestes de mobilitat.

Afavorir l'adaptació de l'accés dels transports metropolitans i l'eliminació de les barreres arquitectòniques a la via pública.

Recomanacions i propostes 2002

Arribada l'hora de fer les propostes i com a resultat de les dades actualment existents sobre la mobilitat a la ciutat de Barcelona sembla que la proposta central d'aquest any és la següent: fer una campanya de sensibilització ciutadana perquè tothom copii els hàbits de transport de les dones de la ciutat de Barcelona. És a dir, més transport públic i menys transport privat. Perquè així s'aconseguirà una ciutat menys contaminada, menys sorollosa i més sostenible. Però mentre la campanya i els seus resultats positius no arriben, proposem les següents actuacions.

En **primer lloc**, introduir la perspectiva de gènere a les actuals enquestes de mobilitat (ATM, Via Pública i Institut Municipal de la Salut). Això vol dir:

- Analitzar exhaustivament les diferències i les desigualtats entre homes i dones en les dades ja existents.
- Introduir noves preguntes que tinguin en compte el reconeixement de les diverses activitats que motiven la mobilitat femenina. En concret, d'aquelles que tenen a veure amb les tasques domèstiques i familiars, especialment les tasques de mediació i acompanyament derivades de la cura de les persones. Sempre tenint present la seva variació al llarg del cicle de vida (quan són infants, adolescents, joves, adultes i grans).
- Conèixer les percepcions i les opinions en relació amb l'ús del temps i dels horaris dels transports públics oferts a la ciutat.

- Conèixer les demandes específiques de les dones com a usuàries dels transports col·lectius. La majoria d'aquestes demandes formen part de les que van sorgir del I Congrés de les Dones de la ciutat al gener de 1999. I que recorden els recorreguts circulars i policèntrics que les dones fan a la ciutat, en detriment de la linealitat de la mobilitat obligada.
- Afavorir l'adaptació de l'accés als transports metropolitans i l'eliminació de les barreres arquitectòniques a la via pública. Uns inconvenients que les dones, igual que altres col·lectius com la gent gran o persones amb mobilitat no estàndard, som les primeres a patir i a detectar.

En **segon lloc**, encoratjar experiències ja existents no pensades directament per a dones però que són afavoridores de la seva vida quotidiana a la ciutat. Els exemples més propers, en aquest cas, són: els camins escolars, l'ascensor al metro, el microbús de barri, el bus adaptat, el bus nocturn, l'ampliació de l'horari nocturn del metro, i els trajectes recentment ideats anomenats "anar a peu", etc. Amb el benentès que aquestes actuacions en requereixen d'altres de caire complementari, com ara el reforç de la seguretat a les estacions de bus i metro i el reforçament de l'enllumenat públic. D'altra manera no es podrà contribuir a l'èxit, per exemple, de les ampliacions dels horaris nocturns, un fet especialment visible entre les dones joves.

En **tercer lloc**, cal afavorir i potenciar els recorreguts que fan les dones a la ciutat. En aquest punt proposem seguir amb atenció els resultats del programa europeu Equal, que està portant a terme la Fundació M. Aurèlia Campmany, on es planteja una prova pilot de seguiment d'una línia de transport públic per fer-ho extensiu a tota la ciutat. També, seguint aquest mateix raonament, cal incidir en la conveniència que la perspectiva de gènere travessi la mobilitat quotidiana, igual que les polítiques de sostenibilitat i de salut que ja es fan a la ciutat.

Per últim, és imprescindible promoure des de l'Ajuntament una campanya de sensibilització ciutadana que impulsi l'ús del transport públic i tingui en compte la policentralitat de la ciutat. Aquí creiem oportú que el lema de la campanya tingui com a possible missatge central convidar tota la ciutadania a fer un ús del transport com el que ara fan les dones adultes, perquè és el més adequat per moure's per la ciutat: van més peu, no utilitzen el cotxe de manera majoritària i són les grans usuàries del transport públic.

* * * * *

En relació amb les propostes relatives a la mobilitat cal destacar tot un seguit d'actuacions dutes a terme. Es poden assenyalar les següents activitats:

- Transports Metropolitans de Barcelona ha inclòs i ha sol·licitat a les entitats que realitzen enquestes de mobilitat que s'inclouï la perspectiva de gènere i contempla en l'ISC (índex de satisfacció al client) les diferències relatives al transport, en funció del gènere. En aquest

mateix sentit Transports Metropolitans de Barcelona participa en el projecte Tempora (Equal) que, entre d'altres, desenvolupa aquests aspectes.

- Des dels districtes s'han posat en marxa diferents iniciatives que incideixen en els aspectes de millora de la mobilitat com, per exemple, els camins escolars al CEIP Barcelona de Les Corts, CEIP Ferran i Clua de Sants-Montjuïc, al CEIP Tabor de la Sagrada Família, La Bordeta... i l'any 2002 també s'ha endegat el Pla de Mobilitat Bonanova Nord per millorar tots els aspectes la connectivitat d'aquesta zona del districte de Sarrià-Sant Gervasi. Des d'aquest districte també s'han elaborat en ocasió del 8 de març dos itineraris dels carrers que porten noms de dones als barris de Sarrià i de Sant Gervasi.
- Pel que fa a l'aplicació del Pla d'Accessibilitat, l'Institut Municipal de Persones amb Disminució constata que actualment es garanteix que qualsevol nova unitat d'autobusos sigui de pis baix i que en aquests moments hi ha 699 unitats d'autobús de pis baix i 32 de taxi. Pel que fa a l'eliminació de barreres arquitectòniques a la via pública existeixen 341 edificis municipals accessibles, 591,4 km accessibles, 1.508 semàfors acústics i 178 reserves d'aparcament .
- Igualment, cal remarcar l'esforç d'adaptació de Transports Metropolitans de Barcelona. En aquest sentit, en l'actualitat, 674 vehicles (70%) de la flota d'un total de 1.008, disposen d'elements que garanteixen l'accessibilitat de les persones amb mobilitat no estàndard i gent gran. Pel que fa a les estacions del Metro de Transports Metropolitans de Barcelona, actualment hi ha 26 estacions accessibles, d'un total de 115. Igualment, la xarxa de metro disposa en l'actualitat de 79 ascensors.
- En alguns districtes també s'han posat en funcionament diferents busos de barri; a la zona de Sant Gervasi (línies 123 i 124), a La Sagrera (microbús 127), i diferents línies a Les Corts...

Pel que fa a la Comissió Interdepartamental per a la Igualtat d'Oportunitats de les Dones a les Polítiques Municipals, constituïda l'any 2002, es va proposar com a objectiu del seu primer any de vida donar resposta a les recomanacions del I Congrés de Dones de Barcelona, fent un recull de les polítiques dutes a terme per les diferents àrees municipals en relació amb les ciutadanes. Com a resultat, s'ha elaborat un llibre de respostes a les recomanacions del I

Congrés de les Dones de Barcelona. Aquest document s'ha distribuït entre les assistents a les Jomades de Vida Quotidiana, celebrades els dies 28 de febrer i 1 de març, i a les entitats i grups de dones de la ciutat.

Dins del capítol que fa referència a l'espai urbà, hi ha tot un apartat que descriu les actuacions de l'Ajuntament per aconseguir una major accessibilitat, de les quals destaquen les relacionades amb la mobilitat, la facilitat en el transport, l'ampliació dels serveis i horaris, la integració tarifària, l'eliminació de barreres... També hi ha un apartat sobre les actuacions en seguretat a l'espai públic.

En relació amb la promoció de campanyes de sensibilització ciutadana per a l'impuls del transport públic, cal destacar la campanya a diferents mitjans de comunicació (TV, premsa escrita...) sobre l'ús del transport públic realitzada per Transports Metropolitans de Barcelona en la qual un dels anuncis de televisió tenia a les dones com a protagonistes.

En el sentit de reforçar les actuacions dissenyades al Pla Operatiu contra la violència de gènere es destaquen tot un seguit d'accions desenvolupades en relació amb el Pla:

- Millora i diversificació de la xarxa de recursos municipals d'atenció i acolliment a dones que pateixen violència:
  - Millora de la gestió de l'Equip d'Atenció a la Dona (EAD): nou contracte de serveis de l'EAD amb les millores introduïdes per adequar-ho al Pla operatiu contra la violència vers les dones: ampliació dels horaris, ampliació del perfil dones ateses...; nombre de dones ateses el 2001: 773, i el 2002: 787.
  - Atenció a dones que pateixen violència als centres de serveis socials: el 2001, 366 dones, i el 2002, 390.

- Serveis d'acolliment temporal per a dones que pateixen situacions de violència:
  - Trasllat i millora de la casa d'acollida municipal: 27 places.
  - Gestió del nou contracte de serveis per a la casa d'acollida, amb les millores introduïdes per adequar-ho al Pla Operatiu contra la Violència vers les Dones. Pla de qualitat de la casa d'acollida.
  - Persones acollides el 2001: 121 (62 dones, 59 infants), i el 2002: 122 (62 dones, 60 infants).

- Conveni i/o concert amb entitats per a la diversificació de places d'acolliment temporal
  - Persones acollides temporalment el 2001: 17 (9 dones, 8 infants). Persones acollides temporalment el 2002: 20 (9 dones, 11 infants).
  - Conveni i/o concert amb entitats per places d'urgència. Persones acollides d'urgència el 2001: 181 (100 dones, 81 infants) i el 2002: 207 (11 dones, 96 infants).
- Creació dels punts d'informació i atenció a les dones: durant l'any 2002 s'han obert quatre punts d'informació i atenció a les dones: Les Corts, Horta-Guinardò, Nou Barris i l'Eixample.
  - Coordinació per la millora de la detecció, atenció i acolliment: Circuit Barcelona contra la violència vers les dones: I Jornada de treball entre la Corporació Sanitària de Barcelona i el Sector de Serveis Personals, creació de la Comissió Tècnica de coordinació amb tots els agents implicats (Guàrdia Urbana, Policia Nacional, Educació, Sanitat, Serveis Socials, entitats de dones i Fiscalia).
  - Impuls de serveis i programes de suport i de tractament de la violència a través de subvencions i convenis amb entitats.
  - Instruments de coneixement de la situació de violència de gènere a la ciutat: elaboració del Mapa de la Violència domèstica i de gènere a Barcelona, creació de l'Observatori específic sobre la violència dins l'Observatori de Dones, participació al Programa Daphne en un projecte de sistema de vigilància europeu de la violència de gènere.
  - Mesures i accions de prevenció i sensibilització: elaboració i difusió de material de sensibilització sobre la violència vers les dones: díptics "Fes-ho per tú" amb una distribució total de 11.000 fullets; "Violència NO", amb 8.200 exemplars; Punts d'informació i atenció a les dones" amb 15.000 exemplars; Acord Ciutadà contra la violència vers les Dones: 1.000 exemplars; Conte de la Ventafocs: 5.225 exemplars; i publicació sobre la violència domèstica 5.225 exemplars distribuïts.
  - Tallers de prevenció de les relacions abusives per a joves i adolescents, amb la participació d'entitats juvenils del Consell de la Joventut de Barcelona.

- Espais de sensibilització i formació sobre violència de gènere per a entitats de dones i tallers d'eines personals per a dones.
- Formació específica sobre violència de gènere per a totes les persones professionals de l'Ajuntament de Barcelona: 10 cursos de formació als districtes, formació per a la Guàrdia Urbana, secretaries de prevenció dels districtes...
- Mesures contra l'assetjament sexual: impuls i redefinició de la comissió existent d'àmbit municipal...
- Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència: 358 entitats de la ciutat s'han adherit a l'Acord i s'han acollit a una oferta d'un catàleg d'activitats per a les associacions signants de l'Acord.
- Acord ciutadà amb els mitjans de comunicació per una Barcelona lliure de violència: elaboració d'un decàleg d'abordatge de la violència als mitjans de comunicació al qual s'hi han adherit 26 mitjans de comunicació de Barcelona i de guies d'ús a premsa, radio i televisió

Una altra eina per al coneixement de la situació actual i per a la programació de polítiques és l'Observatori de les Dones dins de l'Observatori Barcelona, que neix amb la voluntat de posar en un sistema comú dades i informacions diverses que permetin la construcció d'un indret apte per a l'observació a distància d'un sector de població o de determinades temàtiques.

L'Observatori de les Dones és un instrument per conèixer, avaluar i informar sobre la situació i les condicions de vida de les dones, per analitzar les possibles desigualtats entre dones i homes, per donar suport a l'estructuració de xarxes socials a partir de la difusió dels coneixements i, també, per constituir-se com un espai de participació. Les principals línies estratègiques d'observació són les següents:

- Les condicions de vida de les dones de Barcelona.
- La participació i presència de les dones en tots els àmbits de la vida ciutadana.
- La violència vers les dones.
- L'adaptació de la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana, des de la perspectiva de les dones.

- L'impacte del desenvolupament de polítiques públiques, específicament municipals, en la situació de les dones i en l'increment de la igualtat d'oportunitats.

Un altre dels projectes que s'ha consolidat durant aquest període ha estat el dels bancs del temps. Aquest projecte forma part d'una iniciativa que vol trencar l'aïllament i la solitud de la vida urbana, creant un nou espai per compartir, apropar les persones, i desenvolupar a la pràctica els valors de cooperació i solidaritat. Es tracta de fomentar en la comunitat els serveis de cooperació entre dones i homes, entre individus i famílies, entre persones de diferents edats i condició i entre persones autòctones i nou vingudes, per tal d'intercanviar temps i habilitats. Actualment estan en funcionament els bancs del temps del Guinardó, del Casc Antic, del Bon Pastor, de Gràcia, del Raval i està en procés d'elaboració la xarxa de bancs del temps *on line*.

Per acabar, cal fer referència també a la demanda del grup Dona relativa al record a Dolors Piera. En aquest sentit es pot assenyalar la conferència *Dolors Piera, mestra, política i exiliada* que es va pronunciar dintre de l'acte de lliurament del Premi Leonor Serrano i Pablo.

Jornades de vida quotidiana

El mes de febrer de 2003 s'han celebrat les jornades Transformant la vida quotidiana: experiència, fer i saber de les barcelonines.

La proposta d'organitzar aquestes jornades va prendre forma quan l'Ajuntament de Barcelona, recollint la filosofia que impregna les demandes del I Congrés de les Dones de Barcelona i les iniciatives portades a terme a altres ciutats europees pioneres en la realització d'experiències que tenen en compte la nova realitat i el paper social de les ciutadanes en tota la seva diversitat, va prioritzar, entre altres actuacions, la realització d'un procés de treball que portés a adaptar la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana de les persones, des de la perspectiva de les dones. Aquesta línia de treball parteix d'una premissa de gran importància: el reconeixement de les aportacions que les dones han fet i fan a la societat.

El grup Dona del Consell Municipal de Benestar Social va treballar aquest tema i en va sorgir la proposta de realitzar unes jornades sobre com cal adaptar la ciutat a la vida quotidiana de les persones, de la qual les dones en són protagonistes i transformadores. La proposta va ser assumida pel Consell de les Dones de Barcelona, amb la voluntat de reflexionar sobre les maneres actuals de viure, estar i utilitzar la ciutat, considerant que les propostes, demandes i reflexions sorgides de les jornades hauran de ser útils per a tota la ciutat, per a les dones i també per als homes que la integren. A més, es va considerar convenient, dins del marc de les jornades, que l'Ajuntament presentés les principals actuacions dutes a terme amb referència a les recomanacions del I Congrés de les Dones de Barcelona.

Per avançar en el procés de fer de Barcelona una ciutat que tingui en compte les consideracions abans exposades, es va realitzar a La Sagrera (Districte de Sant Andreu) una experiència pilot participativa d'anàlisi i de propostes d'adequació del barri a les necessitats de la vida quotidiana, des d'una perspectiva de gènere. El desenvolupament i les conclusions d'aquest projecte van ajudar a dibuixar les línies de futur que es voldran aplicar a altres territoris de la ciutat i, per tant, van ser importants en el moment de definir les recomanacions de les jornades.

D'altra banda, i de forma paral·lela, es va dur a terme un procés de treball amb tots els districtes de la ciutat i també amb grups de dones d'àmbit ciutat per tal d'identificar tots els projectes que, d'alguna manera, proporcionen suport, millora i transformació del dia a dia de les ciutadanes. Es van identificar més de 300 projectes del territori. El panorama que va oferir el resultat d'aquesta recerca és una ciutat rica en iniciatives i propostes innovadores, propostes que van conduir a l'obertura d'un procés de treball sobre el tema de la vida quotidiana a tots els districtes de la ciutat.

DROGODEPENDÈNCIES

Impulsar estratègies informatives, formatives i de suport a les famílies, entorn educatiu, institucions i àmbit laboral.

Reforçar les estratègies preventives útils i de bones pràctiques.

Recomanacions i propostes 2002

Generals

1. Continuar impulsant estratègies informatives, formatives i de suport cap a les famílies, l'entorn educatiu, les institucions i l'àmbit laboral –especialment en el sector de la indústria del lleure–.
2. Reforçar les estratègies preventives útils i de “bones pràctiques” que persegueixen el retard del primer consum de drogues, primordialment de l'alcohol i el tabac.
3. Donar a conèixer les conseqüències negatives del consum de les drogues, especialment les més utilitzades, incidint particularment en els problemes derivats de la barreja de substàncies (alcohol, tabac, haixix i cocaïna).
4. Difondre la idea que el consum de drogues no és conseqüència del lleure juvenil. El lleure dels joves té múltiples formes, i la majoria de joves que surten de cap de setmana no tenen problemes amb les drogues.
5. Generar un discurs coherent sobre la realitat del consum de substàncies, que ajudi a transmetre els missatges preventius a través dels mitjans de comunicació.

Específiques

1. En el col·lectiu de professionals assistencials dels centres sanitaris, augmentar el coneixement dels símptomes i quadres produïts per la cocaïna, així com dels protocols d'actuació, amb la finalitat de garantir un acurat diagnòstic.

2. Impulsar estratègies informatives per al consum responsable i de prevenció per a la disminució de riscos. Incidir especialment en l'àmbit laboral i en el sector de població dels joves.
3. Estimular la creació d'una xarxa d'informació i de suport per a famílies que ho necessitin, amb l'objectiu que aquestes puguin prevenir i trobar respostes a situacions de risc.
4. Promoure que es tingui en compte en el disseny curricular de l'ensenyament –de la primària, de l'obligatori i del batxillerat– el coneixement i les conseqüències de les drogues, incidint en qüestions informatives, formatives, actitudinals i d'habilitats socials. Es proposa reflexionar aquesta proposta amb agents editorials escolars.
5. Promoure mesures educatives que comportin el compliment de la prohibició de venda d'alcohol a menors de divuit anys, sobretot pel que fa a locals d'oci, benzineres, supermercats i botigues de comestibles i ambulants, així com el consum a la via pública.
6. Impulsar i donar a conèixer serveis de consulta confidencial, especialment dirigits a joves, per fer front a problemes amb les drogues.
7. Desincentivar els desplaçaments amb vehicles particulars en les rutes d'oci, afavorint l'establiment de bones alternatives de transport públic (freqüència i horari).
8. Potenciar el control de les alcoholèmies i d'altres substàncies i promoure mesures penals alternatives.
9. Sol·licitar a l'autoritat competent que –en cas de retirada del permís de circulació per consum d'alcohol o d'altres drogues– es demani una valoració de l'existència o no de dependència d'alguna substància, abans que es torni a atorgar novament el permís de circulació.
10. Instar l'autoritat competent perquè faci les modificacions necessàries de la Llei de seguretat viària, per tal de garantir els apartats 7, 8 i 9.
11. Impulsar la creació de taules de coordinació amb el sector de la indústria del lleure, les organitzacions de joves i les institucions.

* * * * *

L'Agència de Salut Pública de Barcelona, amb la finalitat d'impulsar estratègies informatives, formatives i de suport cap a les famílies, l'entorn educatiu, les institucions i l'àmbit laboral –especialment en el sector de la indústria del lleure–, ha iniciat un projecte amb el Poble

Espanyol per tal de formar els professionals del lleure (cambrers, professionals del servei de seguretat, etc.) i facilitar les actuacions per disminuir les conseqüències del consum de drogues. Aquest any està previst signar el conveni de col·laboració entre l'Agència de Salut Pública de Barcelona i Pensa, SL –empresa gestora del Poble Espanyol–, amb l'objectiu de facilitar un espai de coordinació que contempli el sector de la indústria del lleure, el de les organitzacions de joves i el de les institucions.

També s'ha desenvolupat el projecte "Dispensació responsable", que s'ha integrat al currículum de formació de les escoles d'hosteleria; s'ha iniciat una aplicació territorial del projecte al districte de Sant Martí: s'està fent un estudi de camp i s'ha format a 45 professionals de locals d'oci d'aquest districte en aquests temes.

Igualment s'han continuat promovent actuacions a favor del consum responsable, amb la col·laboració d'Energy Control. En concret, l'any 2002 a Barcelona s'ha actuat a:

- Festivals:

Megaplec: Palau Sant Jordi, 14 hores de presència, 2 tècnics, 6 voluntaris i 25.000 fullets.

Sónar: 25 hores de presència, 3 tècnics, 8 voluntaris, 60.000 fullets, vídeos, diapositives i anàlisis de substàncies.

B-Parade: 12 hores de presència, 3 tècnics, 7 voluntaris i 60.000 fullets.

BAM Festes de la Mercè: 21 hores de presència, 5 tècnics, 7 voluntaris, 15.000 fullets i anàlisis de substàncies.

M-Festival: 3 hores de presència, 2 tècnics, 1 voluntari i 30 fullets.

Dia de la Música: 7 h de presència, 1 tècnic, 2 voluntaris i 1.000 fullets.

- Discoteques:

Salvation: 4 hores de presència, 4 voluntaris i 500 fullets.

Foh: 3 hores de presència, 3 voluntaris i 400 fullets.

Discotheque: 6 hores de presència, 2 tècnics, 1 voluntari i 1.000 fullets.

La Paloma: 14 hores de presència, 1 tècnic, 5 voluntaris i 1.750 fullets.

Amb la voluntat de difondre la idea que el consum de drogues no és conseqüència del lleure juvenil, i que la majoria de joves que surten de cap de setmana no tenen problemes amb les

drogues, l'Agència de Salut Pública amb la col·laboració de l'entitat PDS, a través del projecte "De marxa sense entrebancs", ha ofert un ventall ampli de tallers i activitats als centres cívics.

La Guàrdia Urbana ha col·laborat amb l'Agència de Salut Pública en el disseny i presentació d'aquest programa i l'ha distribuït a totes les seves dependències de Guàrdia Urbana, realitzant també un programa de formació adreçat al personal d'aquest àmbit.

Els diferents districtes de la ciutat impulsen taules de coordinació i de debat sobre el consum de substàncies tòxiques, en les quals intervenen els centres d'ensenyament, els serveis socials, els serveis de salut (centres de salut mental infantil i juvenil), la Guàrdia Urbana, les secretaries de prevenció, entitats com Energy Control, etc.

Altres iniciatives a destacar són: el projecte "Espais lliures de fum" del districte d'Horta-Guinardó, amb el qual es vol aconseguir que tots els equipaments d'aquest districte estiguin lliures de fum, treballant en la línia de la sensibilització i de l'acomodació a la llei que no permetrà fumar en dependències ni organismes públics; en el districte de Ciutat Vella, el programa de formació sobre la prevenció de les drogodependències en l'àmbit del lleure, adreçat a monitors/es dels casals infantils i d'adolescents municipals, etc.

S'han reforçat les estratègies preventives útils i de bones pràctiques que persegueixen el retard del primer consum de drogues, primordialment de l'alcohol i el tabac com, per exemple, el programa escolar "Decideix", que reforça la presa de decisions amb informació, i que proposa alternatives sanes d'oci; o el programa "De marxa sense entrebancs", que ofereix activitats lúdiques de lleure a casals i centres cívics, i que forma educadors i inclou representacions educatives de teatre al carrer, entre d'altres.

En la línia de donar a conèixer les conseqüències negatives del consum de drogues, especialment les més utilitzades, incidint particularment en els problemes derivats de la barreja de substàncies com l'alcohol, el tabac, el haixix i la cocaïna, l'Agència de Salut Pública de Barcelona ha dissenyat una estratègia per a la disminució de riscos, i l'ha executat amb la col·laboració d'entitats com Energy Control, Pensa i PDS, entre altres. Cal assenyalar, també, el programa "Agafa el teu punt... d'informació", amb l'edició de punts de llibre sobre el tema de l'alcohol, la cocaïna i el cannabis. Finalment, cal esmentar l'existència d'una web d'informació

associada a aquest programa i que enguany cobrirà totes les substàncies tòxiques en drogodependències.

S'ha propiciat un discurs coherent sobre la realitat del consum de substàncies tòxiques, que ajudi a transmetre els missatges preventius a través dels mitjans de comunicació. Amb la implementació del projecte "De marxa sense entrebancs", s'han editat *postal-free* i pòsters amb missatges de contrapublicitat, fent una especial difusió en festes de la comunitat. Val a dir que algunes d'aquestes imatges també s'han publicat al mitjà informatiu *20 minuts-Barcelona*.

En el terreny de la formació es vol destacar que el Sector de Serveis Personals ha realitzat un programa de formació bàsica sobre el consum de noves substàncies (drogues de síntesis i altres) adreçat als educadors/es i altres professionals dels EAIA.

D'altra banda, el projecte IBAT, impulsat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, promou la identificació precoç i la intervenció a bevedors/es de risc lesionats en accidents de trànsit.

El Servei d'Orientació de Drogues (SOD) compta amb l'objectiu d'estimular la creació d'una xarxa d'informació i de suport per a famílies que ho necessitin, per trobar respostes a situacions de risc, etc. En aquest sentit, el Sector de Serveis Personals col·labora en l'establiment del circuit per a la detecció de consum i tràfic de substàncies tòxiques als centres escolars per tal de donar suport als centres d'ensenyament, als professors i a la família.

L'Agència de Salut Pública de Barcelona i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya han iniciat sessions de coordinació amb l'objectiu de promoure que es tingui en compte en el disseny curricular de l'ensenyament –de la primària, de l'obligatori i del batxillerat– el coneixement i les conseqüències de les drogues, incidint en qüestions informatives, formatives, actitudinals i d'habilitats socials.

L'Ajuntament ha fet difusió de l'ordenança municipal sobre la venda d'alcohol a menors i s'ha col·laborat en la redacció d'una ordenança municipal sobre alcohol dins la Federación Española de Municipios y Provincias. També, s'han distribuït pòsters sobre el tema "alcohol i conducció" a benzineres, autoescoles i centres de salut, amb la difusió de missatges sobre la conveniència de no associar l'alcohol i la conducció.

La Guàrdia Urbana ha dut a terme inspeccions a locals i establiments d'oci on, entre altres aspectes, es realitza el control de la venda d'alcohol a menors, i s'hi ha exposat el cartell informant de la prohibició de venda d'alcohol a menors.

Cal destacar que s'ha reforçat la vigilància del compliment de la normativa sobre la venda de tabac als menors d'edat, eradicant a la ciutat la presència il·legal de màquines expenedores de paquets de tabac a la via pública, amb la col·laboració de la Unió de Consumidors de Catalunya. També s'ha iniciat un projecte sobre l'exposició al fum del tabac dins dels edificis públics, amb el finançament de la Comissió Europea.

El Col·legi de Farmacèutics de la Província de Barcelona (COFB)

- Augment del nombre de farmàcies que desenvolupen els programes de Metadona, PIX i també de la capacitat d'oferir servei a un major nombre de pacients coordinat pel Grup de treball en drogodependències i malalties associades del COFB.
- Estudi sobre la incidència de demanda dels productes que contenen ketamina a les oficines de farmàcia i informe sobre les característiques de la ketamina per a l'ús recreatiu.
- Informació i control des de les oficines de farmàcia de Barcelona respecte a la demanda de ketamina: detecció del problema i informació a la farmàcia.
- Campanya "Viu la festa, no te la carreguis": Manual d'informació i formació, tríptics, pòsters, xerrades a centres d'ensenyament, etc.
- Curs de formació en drogodependències per a periodistes.
- Campanya de cessació tabàquica, adreçada als joves i als fumadors que volen deixar de fumar.

Pel que fa a promoure la desincentivació dels desplaçaments amb vehicles particulars en les rutes d'oci, i poder afavorir l'establiment de bones alternatives de transport públic (freqüència i horari), l'Ajuntament es coordina amb Transports Metropolitans de Barcelona per tal de buscar respostes favorables. En aquest sentit, val a dir que l'horari del metro s'ha anat allargat en diverses ocasions, per tal de poder oferir, des del mes de març de 2002, un servei ininterromput de les 5 a les 24 h els dies laborables i diumenges, i de les 5 a les 2 h en divendres, vigílies i festius.

L'Ajuntament i Seguretat Viària han iniciat reunions de coordinació amb la finalitat que, en cas de retirada del permís de circulació per consum d'alcohol o d'altres drogues, es demani una valoració de l'existència o no de dependència d'alguna substància, abans que s'atorgui novament el permís de circulació.

Per la seva part, la Guàrdia Urbana ha realitzat campanyes específiques de control d'alcoholèmies i durant l'any 2002 ha efectuat 22.442 proves d'alcoholèmies.

GENT GRAN

Gent Gran i Participació Barcelona 2002.

Drets i llibertats de les persones grans amb dependència.

L'envelliment i la vellesa des d'una perspectiva de gènere.

Apartaments amb serveis per a la gent gran.

Recomanacions i propostes 2002

Gent Gran i Participació Barcelona 2002. Una acció conjunta del Consell Assessor de la Gent Gran i l'Ajuntament de Barcelona

Es proposa que s'analitzin les maneres d'augmentar la capacitat operativa dels òrgans consultius i les vies de relació entre aquests i les associacions.

Es proposa que les associacions de gent gran promoguin la incorporació de les dones a les juntes, i que per part de l'Ajuntament s'estimulin i se sostinguin les actuacions en aquesta direcció, i s'avanci així en l'objectiu de la igualtat entre homes i dones.

Document obert *Drets i llibertats de les persones grans amb dependència*

En primer lloc, es valora molt positivament que el Consell Assessor de la Gent Gran conjuntament amb l'Ajuntament hagin engegat aquesta iniciativa innovadora, que d'altra banda planteja qüestions en diferents àmbits competencials.

En segon lloc, es considera molt important fer-ne una àmplia difusió, així com estimular i crear incentius per afavorir la seva aplicació, incorporant en aquestes actuacions: les associacions de gent gran i altres associacions, les entitats privades, mercantils i no lucratives, i els mitjans de comunicació.

En tercer lloc, també s'assenyala la importància formulada en analitzar els grups de suport als cuidadors i cuidadores informals de persones amb demència, de facilitar als cuidadors i cuidadores informals la formació necessària per dur a terme les cures. És freqüent considerar les cures com si es tractés

d'activitats apreses de forma "natural", valoració que incrementa les dificultats per cuidar i cuidar-se, i desafavoreix el reconeixement dels cuidadors i cuidadores informals. Se subratlla que el reconeixement de la importància dels cuidadors i cuidadores informals aportats per les famílies ha de complementar-se amb polítiques concretes que expressin el compromís col·lectiu amb l'atenció a les persones amb dependència i per tant no "carreguin" aquesta responsabilitat exclusivament a l'esfera familiar. Cal avançar en l'establiment de sistemes que garanteixin l'atenció a qualsevol ciutadà que pugui patir situacions de dependència.

Finalment el Grup emfasitza la necessitat que els temes formulats en el document es concretin de forma normativa i s'avanci en el corresponent marc legislatiu per garantir el seu acompliment.

L'envelliment i la vellesa des d'una perspectiva de gènere

Es proposa incorporar la perspectiva de gènere al conjunt de les actuacions relatives a l'envelliment que promou i duu a terme l'Ajuntament, afavorint la connexió a tots els nivells, especialment entre els investigadors/es, amb els professionals i el moviment participatiu de la gent gran.

Es proposa que l'Ajuntament promogui i impulsi que des dels diferents nivells competencials s'incrementin els recursos destinats al grups de dones grans en situació de pobresa, i que es doni el màxim suport a la coordinació entre les actuacions en curs.

Es proposa a l'Ajuntament, a les associacions de gent gran i al conjunt d'entitats de la ciutat que determinin de quines maneres faciliten que les situacions de pobresa no restin permanentment silenciades, ja que es tracta d'una responsabilitat que concerneix totes les administracions i tots els ciutadans i ciutadanes.

Es proposa que en cada districte els plans de salut incorporin els diferents vessants, preventiu, assistencial i rehabilitador, es reforci la coordinació entre els serveis socials i els sanitaris, i s'estimulin i s'afavoreixin modalitats diverses de suport social.

Es recomana que les associacions de gent gran puguin disposar d'informació del programa Viure i Conviure per tal que facilitin la seva difusió a escala de proximitat a fi que les possibles persones interessades i les associacions coneguin la vàlua d'aquestes experiències de relació intergeneracional.

Es proposa l'ampliació de l'oferta dels serveis dirigits als cuidadors/res informals a fi que se'n pugui disposar a tots els districtes.

Es proposa a l'Ajuntament que promogui la informació dirigida a les famílies de persones afectades de demència sobre els recursos al seu abast, donant suport a l'acció que duen a terme les entitats.

Es recomana que tant els serveis d'atenció en el domicili com els corresponents als centres de dia i als serveis residencials s'incrementin per tal de garantir el dret als cuidadors dels ciutadans i ciutadanes

que pateixen demència i al conjunt de persones que pateixen situacions de dependència. Cal que l'organització d'aquests serveis s'adapti a les necessitats de les persones i les famílies, i permeti realment la conciliació de les diferents responsabilitats de les persones.

Es proposa que l'Ajuntament promogui activitats de formació dirigides als cuidadors i cuidadores informals, tant de persones amb demència com de persones grans en situació de dependència.

Proposta d'adjudicació d'apartaments amb serveis per a la gent gran

Es proposa que aquest tipus d'habitatge es denomini "habitatge amb serveis" considerant que és una denominació més adequada a les seves característiques i més respectuosa envers les persones que hi viuran.

Es proposa que en la Comissió de Valoració i Admissions participi un representant d'aquest Grup de Treball a més d'una persona representant del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona, tal com es formula al document presentat.

Es proposa que l'Ajuntament garanteixi que l'accés a aquests habitatges permeti la continuïtat de la convivència de persones grans amb fills amb disminució.

* * * * *

El Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona i el grup de gent gran del Consell Municipal de Benestar Social, han impulsat el "Programa gent gran i participació, Barcelona 2002".

Aquest Programa ha arribat a 225 entitats que s'apleguen al voltant del Consell Assessor de la Gent Gran, i dels consells i comissions de gent gran dels districtes, amb una incidència al voltant de 4.500 persones grans. Com a cloenda del Programa cal destacar, de manera rellevant, la celebració, el febrer de 2003, de la convenció Les veus de la gent gran de Barcelona, on es posà en comú tot el treball fet, amb l'assistència i participació d'un miler de persones.

Sota el lema: **Fer créixer la participació: construint un nou enfocament compartit**

I amb els objectius de:

- Ampliar les formes de participar
- Augmentar la incidència dels mecanismes de participació
- Incrementar el nombre de persones grans que participen
- Obrir-nos a nous temes i noves perspectives
- Fer visibles les diverses capacitats i aportacions de la gent gran

Elaborat a partir de:

- Les Conclusions del III Congrés de la Gent Gran de Barcelona (1999)
- Les recomanacions i propostes del grup de treball de Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social
- Els treballs del Consell Assessor de la Gent Gran, les comissions de districte i les associacions

Per tal de:

- Aprendre i experimentar
- Adoptar una perspectiva innovadora
- Animar un procés de transformació

Línies de treball:

1. Participació i dinamització de casals:

Les millors iniciatives dels casals de la ciutat

- Fer visibles les bones pràctiques existents als casals
- Donar valor a les activitats
- Transferir les experiències

Activitats:

- Recull de bones pràctiques de les activitats de casals i espais municipals de gent gran.
- Jomades "Coneixent i compartint les millors iniciatives dels Casals", Caixa

Fòrum (11 i 12 de juny de 2002)

2. Participació i qualitat de serveis:

Les aportacions de les persones grans en el disseny de l'atenció domiciliària

- Conèixer les opinions de les persones grans
- Incorporar les aportacions de les persones grans en la definició dels criteris de qualitat d'aquests serveis
- Donar valor a la veu de les persones grans

Activitats:

- Panel de contrast compost per persones grans, amb els perfils i experiències diverses i tècnics

La qualitat dels serveis dirigits a les persones en situació de fragilitat

- Promoure els valors de respecte i autonomia
- Estimular que les organitzacions de serveis reconeguin la capacitat de decidir i elegir de les persones en situació de dependència

Activitats:

- Elaboració, discussió i difusió del Document obert dels drets i llibertats de les persones grans dependents.

Jornada "La participació de les persones en la construcció de la qualitat dels serveis", La Farinera del Clot (26 de juny de 2002).

- Conèixer diferents concepcions de la qualitat en els serveis dirigits a les persones grans
- Presentar experiències que incorporen la participació en els processos d'assegurament de la qualitat

3. Participació i noves pràctiques:

La participació es mou a Barcelona

- Comprendre el trajecte del moviment participatiu de la gent gran: inicis, recorregut i perspectives
- Conèixer els pensaments i les opinions de la gent gran sobre el seu barri i la

seva ciutat

- Disposar d'oportunitats per descobrir i per aprendre

Activitats:

- 1) Exposició la maleta de participació itinerant pels 10 districtes
- 2) Tallers:
  - Cooperació intergeneracional
  - Noves tecnologies
  - Les associacions de gent gran mirem cap el futur
  - Tinc temps i tinc ganes. Què puc fer?
  - Com envellir satisfactòriament

Les veus de la Gent Gran de Barcelona

- Avançar des d'un enfocament compartit
- Fer visible el trajecte efectuat
- Eixamplar les vies de participació

Activitats:

- 1) Els treballs per a la creació de la Xarxa Gran de Barcelona:
  - reforçar i ampliar el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona
  - impulsar processos participatius per temes i moments concrets
  - possibilitar permeti l'accés a les informacions i l'establiment de relacions i intercanvis d'experiències de totes les entitats del sector
- 2) Convenció "Les veus de la gent gran de Barcelona" (Palau de Congressos de Barcelona, 5 i 6 de febrer de 2003). Jornades on conflueixen els resultats del procés efectuat al llarg de l'any

Pel que fa a activitats de promoció, en el terreny de la comunicació i el tractament de la gent gran en els mitjans de comunicació, es va establir un acord entre l'Ajuntament i el Grup Godó, per tal de poder col·laborar bimensualment en el diari *La Vanguardia*, en el suplement *50 Plus*, amb articles sobre la gent gran, amb l'objectiu d'oferir un instrument de sensibilització i d'informació del sector de la gent gran. Altres iniciatives han estat les campanyes publicitàries "La gent gran està molt ocupada", "B per a la gent gran" o mostres com Fira Gran o les Festes

de la Mercè, en les quals la gent gran ha participat de forma activa al "Passeig de les Persones", desenvolupant activitats esportives, culturals i de lleure.

En la línia d'afavorir la promoció de la gent gran es vol destacar:

- La conferència "La Gent Gran i les altres generacions a Europa. vers un nou contracte social entre generacions" a càrrec de la Sra. Anne-Marie Guillemard, (Palau de la Virreina, 9 d'abril).
- La celebració de 24 concerts al Saló de Cent de l'Ajuntament amb 5.365 espectadors.
- La celebració de 3 concerts de gran format: 2 concerts de Nadal a l'Auditori i 1 cinema-concert al Liceu amb 4.800 espectadors.
- La creació, amb conveni amb la Fundació "la Caixa", a 8 casals municipals de gent gran, de Ciberaules: 5 ja funcionen actualment i 3 funcionaran a partir del 2004. La participació actual és de quasi 600 persones grans.
- Dins del Programa "Rutes B" de realització d'itineraris guiats per descobrir Barcelona, s'han realitzat un total de 367 sortides amb una participació de 19.129 persones, de les quals el 80% eren persones més grans de 65 anys. Aquest itineraris són: Fòrum 2004, Montjuïc, Gaudí, la Ribera, els barris de la Barcelona, etc.
- 1.729 persones han participat durant l'any 2002, en les vacances per a la gent gran.

Recollint la proposta del grup de Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social d'incorporar la perspectiva de gènere al conjunt de les actuacions relatives a l'envelliment que promou i duu a terme l'Ajuntament, afavorint la connexió a tots els nivells, especialment entre els investigadors/es amb els professionals i el moviment participatiu de la gent gran, val a dir que l'Observatori de la Gent Gran de Barcelona ha incorporat aquesta perspectiva i variable en els seus estudis i en el seu tractament de la informació.

En relació amb els maltractaments a la gent gran, l'Observatori ha dut a terme un estudi sobre la incidència dels maltractaments a dos districtes de la ciutat i el Consell Assessor de la Gent Gran ha participat en el Fòrum Européen pour la Sécurité Urbaine, en el Projet Daphné SécuCités Femmes Âgées Maltraitées, promogut pel programa cofinanciat per la Comissió Europea/DG Justice et Affaires Intérieures.

En la línia de potenciar i ampliar l'oferta dels serveis adreçats als cuidadors informals l'any 2002, l'Ajuntament, amb la col·laboració d'Alzheimer Catalunya, ha organitzat en cinc districtes diversos grups de suport de cuidadors de familiars amb la malaltia de l'Alzheimer. Cal esmentar també el Grup de suport a cuidadors informals, a càrrec de la Creu Roja, que ha realitzat 11 sessions de formació i 11 de dinàmiques de grup. Altres experiències són el projecte "Dones Cuidadores" del districte d'Horta-Guinardó; el projecte de suport al "Grup d'homes cuidadors a famílies", impulsat pels serveis socials del districte de Sant Martí i les xerrades formatives sobre l'Alzheimer i altres demències, per part dels serveis socials adreçades a entitats de dones també del districte de Sant Martí, entre d'altres.

En la línia de promoure accions de suport a les famílies que tenen cura d'una persona gran dependent, l'any 2001 es van adjudicar 114 sol·licituds del servei d'estades temporals, i l'any 2002 hi ha hagut un increment; s'ha arribat a 162 places.

També cal posar de manifest la posada en marxa del projecte "Bon Veïnatge" –amb la col·laboració de la Fundació Prisca, RED'S, Acceso a Europa, el districte de Ciutat Vella i el Sector de Serveis Personals– amb l'objectiu de potenciar la convivència, creant relacions de confiança i fomentant el suport mutu entre el veïnatge, i basat en la creació i el reconeixement de xarxes veïnals de suport a les persones grans soles i, també, a les dones grans que viuen soles i que representen un percentatge molt alt del col·lectiu.

Pel que fa als serveis d'atenció domiciliària, s'ha incrementat l'oferta respecte l'any 2001. L'any 2002 s'han adjudicat serveis a 4.823 llars en les quals hi viu alguna persona gran i s'ha redefinit i posat en marxa un nou model del servei de teleassistència, que l'any 2002 ha beneficiat a 2.923 llars.

Actualment, 252.836 usuaris es beneficien de la targeta rosa: 142.794 en la modalitat de gratuïta i 110.042 reduïda. Recentment s'ha estès la targeta rosa a les persones de 60 i 61 anys.

Pel que fa a la salut i la gent gran s'ha de destacar que el districte de Gràcia ha constituït una mesa formada pels serveis socials i els sanitaris amb la finalitat de coordinar i fer el seguiment de totes les intervencions dins d'aquest àmbit. Un any més, en els diferents districtes s'han celebrat les consolidades quinzenes de la salut de la gent gran, amb activitats com les conferències sobre sexualitat i salut, els ossos i el reumatisme, l'automedicació, etc.; el taller

“viure la sexualitat amb seguretat” etc. Amb la progressiva incorporació de les àrees bàsiques de salut reformades, s'està estimulant la coordinació entre els equips de serveis socials d'atenció primària i les ABS de referència, com per exemple en el districte de l'Eixample. En el districte d'Horta-Guinardó, amb la col·laboració de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, s'han realitzat en els diferents centres cívics uns grups de memòria adreçats a la gent gran. També s'han celebrat diverses sessions informatives/formatives sobre temes de salut alimentària i de prevenció d'accidents a la llar, com és en el cas del districte de Ciutat Vella.

La implementació del nou pla d'equipaments de l'Ajuntament ha implicat la posada en marxa de 36 nous equipaments per a la gent gran: 10 equipaments residencials, 12 centres de dia, 9 edificis d'apartaments amb serveis i 5 casals per a la gent gran.

Pel que fa als apartaments amb serveis per a la gent gran, promoguts pel Sector de Serveis Personals i el Patronat Municipal d'Habitatge, la comissió de valoracions –de la qual fomen part dos membres del Consell Assessor de la Gent Gran i un del grup de Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social– s'ha reunit per a la valoració i selecció de les places.

Al desembre del 2002 es va presentar una base de dades relativa a l'oferta de places residencials, en format paper i en web. Aquesta web es complementarà en breu amb una altra pàgina amb més informació sobre serveis i equipaments ciutadans, així com dels diversos documents generats pel sector, i que permetran tenir un veritable portal d'internet sobre la gent gran de Barcelona. La web va ser presentada al grup de Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social i al Consell Assessor de la Gent Gran.

El programa “Viure i conviure”, l'any 2001 va arribar a 71 persones, mentre que a l'any 2002 ha estat atorgat a 84 persones.

HABITATGE SOCIAL

Ampliar el parc públic de lloguer.

Avançar en la línia d'un sistema d'ajut públic per a la concessió d'ajuts als lloguers.

Potenciar el disseny d'un instrument efectiu de diàleg i pacte amb propietaris i administradors de finques per afavorir el lloguer del parc d'habitatges desocupats.

Recomanacions i propostes 2002

Com a resultat dels debats duts a terme durant el curs 2001-2002 al voltant de l'habitatge de lloguer i la rehabilitació, el grup de treball formula les conclusions i recomanacions següents:

1. La satisfacció de les necessitats dels col·lectius amb major problemàtica d'habitatge només pot ser abordada a través d'una oferta adequada i suficient d'habitatges de lloguer.
2. Els preus del mercat de lloguer de la ciutat de Barcelona se situen molt per sobre de la capacitat econòmica d'aquests col·lectius.
3. L'oferta de lloguer necessària hauria de ser a preus per sota del mercat, és a dir hauria de correspondre al concepte de lloguer social.

Enfront d'aquests postulats:

4. Es constata una mancança general d'habitatge de lloguer a la ciutat de Barcelona.
5. Es detecta una mancança gairebé total d'habitatge de lloguer social (amb l'excepció del parc de lloguer del Patronat Municipal de l'Habitatge i alguns habitatges de propietat d'organitzacions sense ànim de lucre, com Càritas).
6. Es constata la presència d'un parc significatiu d'habitatge desocupat.
7. Bona part d'aquest parc desocupat no compleix les condicions de mínims d'habitabilitat.
8. Es constaten importants resistències per posar en lloguer el parc desocupat per part dels propietaris.
9. Algunes d'aquestes resistències deriven de recels cap als possibles llogaters.
10. Es detecta una presència creixent d'utilització fraudulenta de parc desocupat, en males o nul·les condicions d'habitabilitat, sense rehabilitació i amb sobreocupació.

La gravetat d'aquesta situació, corroborada per totes les persones i entitats, públiques i privades, que han estat invitades durant el curs a exposar els seus punts de vista, aconsella formular unes recomanacions de caràcter més concret que les formulades en anteriors exercicis, sense que això vulgui dir que els marcs de reflexió general puguin ser oblidats, sinó que, al contrari, la seva concreció en instruments específics podria suposar un camí per avançar cap a la millora de la resposta als problemes.

1. Es recomana l'establiment d'una línia efectiva de col·laboració entre els diversos serveis de l'Ajuntament de Barcelona que coneixen la problemàtica de l'habitatge des de perspectives diferents, per tal de donar la màxima força als esforços que cada un d'ells realitza.
2. Es recomana avançar en el disseny d'un instrument efectiu de diàleg i pacte amb propietaris i administradors de finques que, a canvi de suport públic (municipal, autonòmic o estatal), pugui desbloquejar les resistències actuals a la rehabilitació i la posada en lloguer dels habitatges desocupats per a col·lectius amb dificultats, seguint l'exemple proposat per algunes entitats sense ànim de lucre.
3. Es recomana l'establiment d'un sistema de coordinació i suport a les iniciatives privades d'interès social per tal que, a través de programes d'actuació pactats, sense ànim de lucre, es potenciï la seva capacitat operativa, a través de dues vies:
  - Oferint el suport institucional que els permeti trencar les resistències dels propietaris a cedir o llogar habitatges.
  - Incrementant les dotacions econòmiques previstes per als programes pactats o convinguts.
4. Les dues recomanacions anteriors, que suposen la introducció d'al·licients per als particulars, perquè puguin ser efectives s'han de complementar amb dues altres de caràcter coercitiu:
  - Es recomana augmentar la pressió administrativa perquè es compleixin les condicions mínimes d'habitabilitat, de manera que els propietaris es vegin més compel·lits a rehabilitar.
  - Es recomana augmentar la pressió administrativa sobre el parc desocupat, de manera que els propietaris es vegin més forçats a posar els habitatges a disposició dels programes de rehabilitació i lloguer.
5. Es recomana intervenir de manera directa en la revisió del decret de mínims d'habitabilitat que actualment es troba en procés de discussió, per introduir-hi conceptes com superfície necessària per persona i salubritat dels edificis, que avui no preveu.
6. Es recomana donar suport als programes específics de rehabilitació previstos en el pla de l'Oficina de Ciutat Vella (ascensors, aigua potable, entorn urbà, etc.) per tal de garantir la màxima permanència de la població resident en el districte, tot millorant-ne la qualitat de vida.
7. Es recomana avançar en la línia d'un sistema d'ajut públic per a la concessió d'ajuts als lloguers –a fons perdut o en forma de préstecs– de responsabilitat de l'administració competent per a totes aquelles persones que no poden fer front al cost del lloguer existent.

I, tot això, sense perjudici de seguir insistint en dues recomanacions bàsiques, plantejades en els exercicis anteriors que, per la seva complexitat i cost, no es pot considerar que hagin estat ateses, i sense les quals, però, tota la resta d'esforços resultarà sempre insuficient:

8. Màxima ampliació possible dels parcs públics de lloguer (amb nova construcció o compra).
9. Creació d'un sistema d'allotjaments d'acollida per a població sense habitatge, controlat públicament, que funcioni conjuntament amb una xarxa coordinada de serveis de seguiment amb associacions d'immigrants.

* * * * *

A l'Ajuntament de Barcelona, la Comissió de Política de Sòl i Habitatge de l'Ajuntament vetlla per la coordinació i la col·laboració entre els diversos serveis en temes d'habitatge i està integrada per representants de tots els grups polítics municipals en proporció a la composició del plenari municipal.

A nivell executiu, el Sector d'Urbanisme s'organitza a través de les següents direccions: Actuació Urbanística, Coordinació i Recursos, Plans i Projectes Urbans i la Direcció Tècnica d'Urbanisme. Aquest Sector compta també amb la Gerència del Centre Gestor del Parc de Montjuïc i amb els següents organismes autònoms: l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida, l'Institut Municipal d'Urbanisme, i el Patronat Municipal d'Habitatge; i, finalment, amb les empreses municipals: Infraestructures de Llevant de Barcelona, SA, SPM Pro Nou Barris, SA, SPM 22@BCN, SA, SPM Barcelona Gestió Urbanística, SA, Foment de Ciutat Vella, SA i ProEixample, SA.

En l'àmbit de la participació ciutadana, el Consell Municipal de Benestar Social compta amb un grup de treball sobre Habitatge Social que s'ha reunit set vegades en el curs 2001-2002 i sis vegades en el curs 2002-2003. Aquest grup de treball és coneixedor de projectes i iniciatives municipals en matèria d'habitatge com per exemple, el projecte dels apartaments amb serveis per a la gent gran. Aquest grup de treball va presentar suggeriments i propostes a aquest projecte, els quals van ser posteriorment incorporats al disseny final dels apartaments amb serveis.

Cal assenyalar també la creació d'una comissió de valoracions i seguiment per a l'atorgament de les places dels apartaments amb serveis per a la gent gran, de la qual en formen part dos membres del Consell Assessor de la Gent Gran i un del grup de gent gran del Consell Municipal de Benestar Social.

Pel que fa a la rehabilitació d'habitatges a Barcelona, es constata un augment considerable en els darrers anys. En aquest sentit, el treball de les oficines de rehabilitació ha estat fonamental per impulsar la rehabilitació en els barris antics de la ciutat i, en el cas de Ciutat Vella durant el període 2000-2003:

- La rehabilitació ha incidit en 28.323 habitatges i locals.
- S'han tramitat 825 expedients d'obres, 637 d'elements comuns i 188 interiors d'habitatges.
- La inversió privada efectuada ha estat de 44,5 milions d'euros i les subvencions han estat de 6,4 milions d'euros.

Les oficines de rehabilitació dels districtes de Ciutat Vella i Gràcia han signat un nou conveni d'ajuts a la rehabilitació pel període 2002-2005 que, en total, sumen uns 17 milions d'euros. En el cas de Ciutat Vella, l'aportació del Ministeri de Foment i la Generalitat, amb càrrec al Pla de l'Habitatge, serà de 12 milions d'euros. Aquesta xifra de subvencions generarà una inversió global propera als 52 milions d'euros. La primera anualitat acordada i signada per a aquest any és de 3.020.000 d'euros.

Des de l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i Qualitat de Vida s'ha dut a terme la Campanya per a la Millora de l'Accessibilitat, que ofereix ajuts econòmics i assessorament tècnic i administratiu per a la supressió de barreres arquitectòniques als habitatges privats.

L'Ajuntament de Barcelona impulsa, a través de diferents iniciatives, habitatges dotacionals que es poden considerar com a nous equipaments de la ciutat i que responen a la nova demanda. La promoció d'habitatges amb serveis per a la gent gran en solars destinats a equipaments i el pla urbanístic que programa la construcció de nous apartaments per a joves en règim de lloguer i d'ús temporal són una realitat en marxa, com també les dotacions de residències assistides per a gent gran o les residències d'estudiants.

En el període 2000-2003 i dins del Programa Municipal de Promoció d'Habitatge de Protecció, l'Ajuntament de Barcelona promou un 40% dels habitatges en règim de lloguer, la qual cosa implica un important augment del parc públic municipal a Barcelona. Algunes dades relatives a aquest programa són:

- El programa d'habitatges per a joves preveu la construcció de 1.700 apartaments en règim de lloguer (2000-2003)
- El programa d'apartaments amb serveis per a la gent gran preveu la construcció de 635 apartaments en règim de lloguer (2000-2003)
- Altres en promocions de reallotjament, remodelació o nou habitatge (2000-2003): 700

Habitatges disponibles:

- El Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona gestiona 3.380 habitatges en règim de lloguer o vitalici.
- El Foment de Ciutat Vella gestiona 791 habitatges en règim de lloguer (dels quals 291 són obres noves i 500 habitatges són de segona mà).

Apartaments amb serveis per a la gent gran

L'Ajuntament ha planificat la construcció de 635 places (adjudicatàries) d'apartaments amb serveis per a la gent gran.

Aquests apartaments són equipaments que es componen d'un conjunt d'habitatges, en nombre variable i amb estances, serveis i espais d'ús comú. Ofereixen un servei d'acolliment alternatiu a persones grans autònomes, les circumstàncies de les quals no els permeten romandre a la pròpia llar. Presenten serveis comuns com: consergeria, neteja, menjador, bugaderia, activitats socioculturals, etc.

Alguns d'aquests apartaments ja estan construïts i d'altres estan en fase de construcció o rehabilitació.

El Sector de Serveis Personals ha continuat amb el programa d'ajuts d'arranjaments d'habitatges, amb la finalitat de suprimir barreres arquitectòniques, adequar les instal·lacions elèctriques, el subministrament d'aigua, la realització de feines de fusteria, en vidres, etc.

És destacable també la tasca realitzada des del servei municipal de Suport per a l'accés a l'habitatge. Aquest programa té com a objectiu facilitar l'accés a un habitatge a persones o unitats familiars amb dificultats per accedir-hi, que siguin conegudes pels serveis socials, en processos d'inserció social amb possibilitats d'èxit, i en els quals l'habitatge sigui un tema clau. Al llarg de l'any 2002 es van signar 97 contractes, la qual cosa suposa un increment d'un 21,3% respecte a l'any 2001.

El districte de Ciutat Vella ha posat en marxa el projecte "Viure junts" a la zones del Raval Sud i del Casc Antic, amb la finalitat de facilitar un habitatge per a 3 o 4 persones usuàries de serveis socials sense sostre o en condicions d'habitabilitat precàries.

A l'octubre del 2002 es va celebrar una jornada de treball sobre "La política d'habitatge en els pressupostos dels 2003", a la qual l'Ajuntament hi va donar suport. La jornada va ser realitzada al Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya i organitzada per la Plataforma per al Dret a un Habitatge Digne, integrada per Càritas Diocesana de Barcelona, CCOO Nacional de Catalunya, la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, la Federació Catalana de Voluntariat Social, Justícia i Pau, l'Organització de Consumidors de Catalunya i l'UGT de Catalunya.

L'Oficina per la no Discriminació de l'Ajuntament rep i vehicula queixes referides al fet que alguns propietaris d'habitatges o administradors de finques no volen llogar habitatges a persones del col·lectiu d'immigrants o per altres motius.

INFANTS I FAMÍLIES

Presentar al grup el Programa municipal pels infants i el Programa municipal per a les famílies per tal d'aportar propostes i suggeriments.

Recomanacions i propostes 2002

- Es recomana a totes les administracions públiques implicades que vetllin perquè el Pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya es caracteritzi per la transversalitat de tots aquells agents que tenen responsabilitat en l'atenció als infants. Es demana el reconeixement de la necessitat d'una coordinació entre administracions i entre departaments, com el de Benestar Social, Justícia, Educació, Treball, etc., amb l'objectiu de garantir que la política de la infància sigui única, independentment de les competències sobre infància, segons l'administració i/o el departament.
- Es proposa que es faci una anàlisi i un diagnòstic de la situació del menor basats en estudis vigents, de tal manera que es puguin conèixer quines són les necessitats dels infants i dels adolescents.
- Un cop es coneguin les necessitats dels infants i dels adolescents, es demana que s'analitzin quins recursos hi ha, i quin són els que calen.
- Es proposa que el Pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya desenvolupi amb més rellevància els drets dels infants. També que el tema de l'ensenyament de l'infant i l'adolescent s'abordi en tota la seva integritat, així com els temes de salut i d'inserció sociolaboral.
- Es demana a l'Ajuntament de Barcelona la presentació de l'esborrany del Programa municipal pels infants i el Programa municipal per a les famílies en el grup de treball sobre Infants i Famílies, per a la seva reflexió i recollida de propostes i suggeriments.
- Es proposa que l'informe sobre l'estat de la infància elaborat per l'Institut d'Infància i Món Urbà sigui difós a tots els agents que tenen a veure amb la infància, que es garanteixi una voluntat de continuar amb aquesta anàlisi amb l'emissió d'altres informes periòdics. Atès que es valora molt positivament que s'hagi dut a terme l'esmentat informe, es demana que aquesta informació la pugui utilitzar tothom que té responsabilitat en el tema de la infància: es manifesta la coherència que hi hauria d'haver entre el Pla integral de suport a la infància i l'adolescència de Catalunya i la informació que es deriva d'aquest informe. També es demana que es creïn circuits i espais adequats per garantir aquest objectiu.

- Es demana a les administracions competents que informin sobre com s'està desenvolupant el projecte del Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

* * * * *

L'Ajuntament de Barcelona va ser un dels primers ajuntaments de tot l'Estat a elaborar –l'any 1989– un Programa municipal d'infància que integrava totes les actuacions del consistori en favor de la infància i l'adolescència de la ciutat i de llurs famílies. Al llarg de la dècada que ens separa de l'inici d'aquell programa hi ha hagut molts canvis, tant en la realitat dels infants i de llurs famílies com en la seva percepció social i les línies emergents d'actuació sobre aquests col·lectius. És per això que ha estat necessari impulsar un nou Programa municipal pel infants que s'ajusti i prioritzi les seves accions al llarg dels propers anys. L'esborrany del Programa municipal pels infants va ser presentat al grup de treball d'Infants i Famílies del Consell Municipal de Benestar Social el dia 25 de febrer 2003, i es van recollir i incorporar les esmenes i suggeriments dels membres d'aquest grup.

Programa municipal pels infants

Objectius estratègics

1. Intervenir proactivament per fer més visible i millorar la percepció social de la infància i l'adolescència a Barcelona.
2. Promoure noves estratègies de participació dels infants i dels i les adolescents en la vida de la ciutat incorporant-los com a ciutadans actius.
3. Innovar i millorar els sistemes d'informació sobre els serveis i recursos que ofereix la ciutat als infants i adolescents.
4. Ampliar i diversificar l'oferta de recursos per a la petita infància (0-3 anys) de la ciutat.
5. Impulsar la construcció de la ciutat des de la perspectiva dels infants ("la ciutat amb ulls de nens i nenes") i des de les necessitats de conciliació de la vida familiar i laboral de tots els membres de les famílies.

6. Continuar promovent la ciutat com a veritable espai d'educació i socialització.
7. Promoure que tots els serveis culturals, esportius, informatius de la ciutat, incorporin espais o programes específics per a infants i continuar millorant l'oferta d'espais i estratègies de lleure per als infants i els adolescents.
8. Incidir en la influència del mercat sobre el consum i els estils de vida dels ciutadans més joves promovent actituds més responsables i més saludables.
9. Impulsar les estratègies de promoció de la salut adreçades a infants i adolescents, i a les seves famílies des dels serveis socio-sanitaris de la ciutat.
10. Desenvolupar noves estratègies adreçades a la promoció de la qualitat de vida dels infants i adolescents i a la prevenció de situacions de risc des de l'àmbit familiar i comunitari.
11. Intervenir més eficaçment en les situacions de risc de la franja d'adolescents i redefinir la intervenció municipal amb l'adolescència, tant en l'àmbit de ciutat com des dels territoris.
12. Millorar la capacitat de resposta dels serveis especialitzats en la detecció i atenció a situacions de desprotecció i maltractaments de la infància.
13. Conèixer i difondre la realitat, les demandes i els recursos disponibles a Barcelona per atendre les necessitats dels infants i dels i de les adolescents de la ciutat.
14. Establir els canals, instruments i espais de coordinació necessaris per integrar els diversos projectes operatius ciutadans en favor dels infants i llurs famílies.
15. Crear espais i instruments per a l'anàlisi i promoció de bones pràctiques en relació amb el benestar i la qualitat de vida de la infància.

A tots els districtes de la ciutat es duen a terme projectes, experiències i activitats en l'àmbit de la infància. A destacar, entre altres:

- En el districte de Ciutat Vella, la consolidació de la Coordinadora d'Infància del Pla integral del Casc Antic i del barri del Raval, tant per a infants com per a adolescents; la formació a les entitats que desenvolupen tasques d'atenció a la infància fora de l'horari escolar; la realització d'activitats esportives promogudes des del districte en les 5 escoles de primària que no tenen AMPA.
- En el districte de Sants-Montjuïc, la celebració de les XIV Jornades de primera infància "Vine i veuràs com treballa", amb el tema "Coneixem Barcelona", amb l'exposició dels

treballs dels alumnes realitzats a 18 escoles educació infantil i llars d'infants, i amb la col·laboració de la Creu Roja i la Ludoteca Olzinelles.

- En el districte de Sarrià-Sant Gervasi, liderat pel Consell Municipal del Districte, es realitzen taules trimestrals de prevenció sobre els conflictes escolars, amb l'objectiu de tractar aquelles situacions rellevants de conflicte, a les quals els adolescents estan implicats i diverses actuacions adreçades als drets dels infants, especialment en el reconeixement de les diferents cultures que conviuen al districte, com per exemple la festa dominicana al CEIP Poeta Foix.
- En el districte d'Horta-Guinardó, des de l'any 2000, s'està realitzant –conjuntament amb tots els serveis que treballen amb la infància i l'adolescència del districte– el projecte Interxarxes.
- Finalment, també volem remarcar la signatura del protocol d'actuació entre els Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana per aquells temes relacionats amb els menors. També s'han nomenat diferents interlocutors per ambdues parts amb la finalitat d'optimitzar la coordinació de les actuacions i l'intercanvi d'informació.

Programa municipal per a les famílies 2002-2004

El nou Programa municipal adreçat a les famílies neix sota el principi de la **universalitat**, adreçant-se a totes les famílies de Barcelona, prioritant l'actuació sobre les famílies amb més dificultats; el de la **globalitat**, integrant el que es fa i es farà per les famílies de la ciutat en els àmbits en els que aquestes es mouen (salut, educació, habitatge, serveis socials...); i el de la **transversalitat**, tenint en compte tots els programes i sectors municipals que intervenen en favor de les persones que integren les famílies.

Les principals línies estratègiques són:

- Reconèixer, conèixer millor i donar suport a la diversitat de famílies que conviuen a Barcelona, elaborant polítiques i estratègies per donar resposta a les seves necessitats.

- Fomentar l'autonomia i la integració en l'entorn de totes les famílies de Barcelona, garantint el respecte als drets de cadascuna de les persones que formen els diversos grups familiars.
- Donar una resposta més ajustada a les necessitats de les famílies de Barcelona en les seves tasques de criança i socialització dels seus fills i filles, amb especial atenció a les famílies que pateixen major exclusió social.
- Afavorir que totes les persones que integren els diversos grups familiars puguin conciliar millor els seus temps i espais personals, laborals i d'atenció a la llar, introduint els canvis necessaris en la percepció social, normatives i sistemes de funcionament de la ciutat.

L'esborrany del Programa municipal per a les famílies va ser presentat al grup de treball d'Infants i Famílies del Consell Municipal de Benestar Social, el dia 30 setembre del 2002, en una sessió de treball extraordinària. Una vegada recollides les esmenes i suggeriments dels membres d'aquest grup, va ser aprovat pel Plenari de l'Ajuntament de Barcelona.

Durant aquest període el CIIMU ha continuat la seva tasca. L'Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU), consorci creat per l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Oberta de Catalunya, ha elaborat i presentat el primer informe 2002: "La infància i les famílies a l'inici del segle XXI".

Igualment, ha elaborat altres estudis: La influència de les tecnologies de la informació i comunicació en la vida dels nois i noies de 12 a 16 anys; Joves i adolescents de Barcelona a la recerca d'identitat; L'atenció a la petita infància: estudi de necessitats i recursos existents. Orientacions i propostes d'actuació; Mediació familiar: anàlisi de la problemàtica. Orientacions i propostes per a l'actuació municipal; Detecció sobre les necessitats de competències i de formació professional a l'àrea de Barcelona; Polítiques d'Infància i família a escala local a Europa: anàlisi comparada.

L'Institut de la Infància i el Món Urbà també inclou dins dels seus productes un Observatori de la Infància i la Família, ha creat i manté una completa base de dades i sistema d'indicadors sobre temes d'infància, adolescència i famílies i una web adreçada als professionals, famílies i als propis infants.

POBRESA

Garantir que el grup de treball de Pobresa sigui un referent i interlocutor cabdal per a l'elaboració i implementació del programa municipal per a la inclusió social.

Recomanacions i propostes 2002

1. El punt més evident és el reconeixement que la sortida de la pobresa no sempre està associada a la inserció laboral. Molts dels col·lectius més marginats presenten situacions com l'edat, la salut, etc. que els exclouen del mercat laboral, i en canvi tenen el dret a assolir nivells de vida dignes. El fet d'haver de demostrar pobresa per accedir a determinats drets incorpora un procés d'estigma que en molts casos es converteix en una renúncia al propi servei. Creiem que per a tots aquests col·lectius caldria garantir un nivell de renda suficient i incondicional. Això suposa la consideració de dues situacions:
  - Persones que ja reben una pensió, però de nivell insuficient (vídues, pensionistes): simplement es tractaria d'incrementar-les fins a nivells satisfactoris.
  - Persones sense dret a pensió, i que troben dificultats insuperables d'inserció laboral: per a aquestes persones caldria establir una renda bàsica a la qual poguessin accedir mitjançant un procés simplificat i respectuós. Cal estudiar la forma d'implementar una mesura d'aquest tipus per evitar que es converteixi en un nou procés burocràtic, que l'únic que fa es estigmatitzar més les persones necessitades.
  - Establir sistemes de retribució automàtica per a col·lectius que requereixen un procés d'inserció social llarg o que tenen una inserció laboral complicada (per exemple, ex-presos, malalts de sida, etc.).
2. L'ampliació de serveis bàsics en vies de la seva universalització en nous camps com l'atenció a les persones grans, prestacions sanitàries, etc.
3. Cal una decidida política d'habitatge que intervingui a diferents nivells. Per una banda, una major promoció d'habitatges públics de lloguer, no tan sols dirigits a persones amb un determinat perfil d'edat, sinó per permetre l'accés a l'habitatge de lloguer a persones amb dificultats econòmiques. Per altra banda, cal buscar mesures de cooperació amb el sector privat per tal que es posin al mercat, en preus i condicions assequibles, habitatges que ara estan inutilitzats. Cal també una

política de suport a la rehabilitació i adequació d'habitatges d'aquelles persones que pels seus baixos ingressos no poden autofinançar-les. En aquest sentit donem suport a les conclusions i propostes del grup d'Habitatge d'aquest Consell.

4. Com a mesura immediata, caldria reformular tots els criteris de drets socials associats al salari mínim interprofessional. És una evidència que, els darrers vint anys, el salari mínim és cada vegada una part més petita de la renda mitjana, i establir barems a partir d'aquesta quantitat suposa reduir artificialment el volum de població potencialment protegida. Un canvi fàcil és augmentar el múltiple del salari mínim que s'aplica com a criteri d'accés (per exemple, allà on el límit és 1,5 el salari mínim es pot passar a 2 o 2,5).
5. La implementació d'aquestes polítiques requereix, a més, un augment de les dotacions de personal que gestionen els programes de suport a les persones necessitades, ja que només amb personal suficient es pot fer un seguiment de suport adequat a les seves necessitats. En aquest aspecte cal garantir la suplència de baixes temporals, així com d'aquelles places que puguin restar vacants mentre no s'adjudiquen.

Es demana a l'Ajuntament que es garanteixi que el grup de treball sobre Pobresa sigui un referent i interlocutor cabdal per a l'elaboració i implementació del Programa municipal per a la inclusió social.

* * * * *

Els serveis socials de l'Ajuntament, a través del Programa d'atenció primària, ofereixen diversos serveis orientats a prevenir les situacions de marginació i a promoure les prestacions socials de suport personal, d'informació, d'atenció i ajut a tota la ciutadania, especialment a les persones, les famílies o els col·lectius amb dificultats de desenvolupament i d'integració en la societat, manca d'autonomia personal, disminucions físiques, psíquiques i/o sensorials, problemes familiars o marginació social.

El subprograma Pobresa i Persones Sense Sostre inclou un conjunt de serveis i actuacions encaminades a l'acolliment i tractament de transeünts i persones que viuen en situació inicial, avançada o consolidada de desarrelament social i indigència.

El Servei d'Inserció Social (SIS) que actua en medi obert, principalment al carrer, realitzant tasques de prospecció i detecció, acollida i tractament de persones sense sostre i indigents de la ciutat, ha atès a 2.616 usuaris.

En els centres d'acolliment de persones sense sostre, així com en hotels, pensions i centres maternoinfantils, l'any 2002 s'han acollit a 1.746 usuaris.

S'ha analitzat la xarxa dels recursos que cobreixen les necessitats alimentàries de les persones que els necessiten i s'ha proposat un nou model de serveis d'alimentació i de menjadors socials, adequat a les necessitats actuals i gestionat amb la col·laboració amb les entitats socials corresponents:

- S'ha ampliat de 425 a 627 places la xarxa de menjadors socials mitjançant concert de places amb la iniciativa social oferint més àpats diaris, sopars per a adults i àpats a famílies sense sostre amb menors a càrrec.
- S'ha elaborat un estudi sobre la distribució d'aliments públic-privats (menjadors, lots, tiquets restaurants, tiquets supermercats, menjadors per a la gent gran i àpats a domicili) per tal de millorar el coneixement i facilitar informació als professionals que utilitzen aquests recursos i la planificació a la ciutat.

L'any 2002 s'han repartit 215.138 àpats en el servei de menjadors socials, un 11,5% més que l'any 2001 i s'han atorgat 11.744 serveis de dutxes i rober.

El Servei d'acolliment hivernal de persones sense sostre ha atès l'any 2002, 5.291 usuaris, un 24,6% més que a l'any 2001.

El subprograma Atenció social individualitzada i familiar s'adreça tant a individus com a famílies i ofereix atenció i recursos per cercar solucions a les dificultats socials. L'any 2002, els 33 centres de serveis socials municipals han tramitat 1.019 expedients per a la Renda Mínima d'Inserció (PIRMI), un 22,9% més que l'any 2001. Al final del 2002 es comptaven 3.180 expedients actius.

Per tal de millorar la gestió burocràtica per a la tramitació de la renda mínima d'inserció s'ha fet una adequació tecnològica per tramitar protocols de sol·licitud, de modificació i d'avaluació a través d'internet. També s'ha posat en marxa una comissió per a l'anàlisi i propostes d'intervenció amb persones amb trastorns mentals perceptores de la renda mínima d'inserció.

El Sector de Serveis Personals i Barcelona Activa impulsa el Programa d'Inserció Sociolaboral adreçat a persones en atur en situació d'exclusió social, amb l'objectiu d'organitzar un conjunt d'accions ocupacionals que els permeti l'accés a un itinerari d'inserció al mercat de treball. El districte de Ciutat Vella ha consolidat el projecte "Aprenem junts" a la zona del Gòtic i l'ha creat a la zona del Raval.

El districte de Ciutat Vella, amb la col·laboració del Pla integral del Casc Antic, ha posat en marxa un projecte d'acompanyament a la gent gran per a la realització de gestions i oferir suport relacional, en les zones del Gòtic i del Casc Antic. El districte d'Horta-Guinardó ha impulsat un Projecte d'Inserció Sociolaboral amb usuaris del Bus de la Metadona, amb l'objectiu d'augmentar l'autoestima dels participants, iniciar-los a unes habilitats professionals –com la pintura per exemple– i a tenir compromisos laborals. Aquest projecte també beneficia la comunitat, ja que els treballs de pintura es realitzen en el mobiliari urbà de places i carrers del districte d'Horta-Guinardó.

L'any 2002, en el Servei Polivalent d'Urgències Socials s'han atès 16.159 demandes d'urgències, que representen un 66,3% més que l'any anterior.

Pel que fa a l'increment dels recursos humans en l'àmbit de serveis socials es va celebrar un concurs públic i una promoció interna per a la provisió de 12 places de treballadors/es socials, un concurs públic de 80 professionals per a contractacions temporals i l'increment de 2 places d'educadors/es socials per a la intervenció social a persones sense sostre al carrer. A més, cal esmentar la contractació de 22 educadors/es socials per a la intervenció social amb joves al carrer dins del programa "A partir del carrer".

El Pla municipal per a la inclusió social

El Sector de Serveis Personals ha estat treballant tradicionalment amb un programa d'actuació adreçat específicament a les persones sense sostre. Aquest programa tenia com a objectiu central "intervenir en aquelles situacions de pobresa i/o exclusió social a la ciutat de Barcelona en què es troben individus i/o famílies, per tal de promoure la seva incorporació social a la ciutat". Era un òptica de treball que pretenia abordar la problemàtica de l'exclusió social a la

ciutat en col·laboració amb la resta d'àrees municipals i la iniciativa social, a partir de l'eix central dels serveis socials.

Amb l'aparició de l'Agenda Social Europea i els Plans Nacionals per a la Inclusió Social s'ha iniciat el procés d'obrir una nova perspectiva basada en la inclusió social, que està en la base de l'elaboració del Pla d'inclusió social de la ciutat de Barcelona i de la concreció del Projecte Barcelona Inclusiva.

Per fer de Barcelona una ciutat més inclusiva s'assenyalen les línies estratègiques següents:

- Impuls i accés als drets socials i de ciutadania.
- Creació i gestió de les xarxes per aconseguir una ciutat més inclusiva.
- Promoció de la participació social i comunitària per a la gestió de les diferències en l'accés als drets socials.
- Actuació positiva sobre les persones, grups, barris que pateixen situacions que impliquen un feble accés i ús dels drets socials.

El Sector de Serveis Personals ha presentat al grup de treball de Pobresa del Consell Municipal de Benestar Social el primer i el segon esborrany del Pla municipal per a la inclusió social, amb la finalitat de debatre i consensuar les línies estratègiques, objectius i mesures per implementar a la ciutat de Barcelona.

Després de cada sessió de treball, el Sector de Serveis Personals ha mantingut entrevistes amb les entitats que ho han sol·licitat i s'ha deixat un període de temps per tal de recollir les propostes d'aquestes entitats.

El Pla municipal per a la inclusió social ha suposat la realització de la primera proposta d'indicadors de seguiment de la pobresa i/o exclusió social, segons directrius de la Unió Europea, a la ciutat de Barcelona.

En aquest sentit també cal destacar altres accions, com l'elaboració del primer informe sobre la pobresa i/o exclusió social a la ciutat, el primer banc europeu de bones pràctiques per a la inclusió social amb la col·laboració de la xarxa Eurocities... Durant aquest període s'ha ampliat

la col·laboració amb les entitats d'iniciativa social: de 16 l'any 2000, s'ha passat a 24 l'any 2002.

Observatori de la Inclusió Social

L'Observatori de la Inclusió Social, integrat en l'Observatori de Barcelona, es va presentar a l'abril del 2003. Vol conèixer, avaluar i informar sobre la situació i l'evolució dels factors que permeten i faciliten la inclusió social i sobre les condicions de vida de les persones i/o llars de Barcelona que es troben en situació de pobresa i/o risc d'exclusió social, i estudiar l'evolució dels fenòmens i processos socials que afecten a les situacions de desigualtat respecte als drets socials.

Principals línies d'investigació:

- Drets socials i ciutat inclusiva
- Pobresa i exclusió social
- Xarxes i ciutat inclusiva
- Cooperació dels sectors públic i privat

Dels estudis i altres activitats generades per l'Observatori de la Inclusió Social volem destacar els següents:

- Estudi i proposta d'indicadors socials per tal de conèixer i analitzar la situació de Barcelona respecte al fenomen i les persones que es troben immerses en situacions de pobresa i/o exclusió social
- Primer informe sobre la pobresa i/o exclusió social a Barcelona
- Informe sobre l'atenció social a les persones sense sostre a Barcelona
- Estudi sobre els serveis d'alimentació a Barcelona (1a fase)
- Estudi sobre els serveis d'alimentació a Barcelona (2a fase)
- Presentació de bones pràctiques realitzades a Barcelona per combatre la pobresa i l'exclusió social en el marc de la xarxa Eurocities i els Plans per a la Inclusió Social de la Unió Europea

L'Observatori de la Inclusió Social es va presentar també al grup de treball de Pobresa del Consell les aportacions del qual es van incorporar a l'Observatori.

PREVENCIÓ

Redactar unes pautes cíviques de convivència per a la ciutat de Barcelona adreçades a afavorir la presència ciutadana en les decisions que ens afecten.

Recomanacions i propostes 2002

Les propostes i les recomanacions del Grup de treball sobre Prevenció estan dirigides cap a l'objectiu de com tenir presència ciutadana en les decisions que ens afecten.

- a) Invitar a aprendre a escoltar l'altra persona, la persona diferent a mi, un veí o una veïna que en ocasions sols veig de tant en tant.
- b) Invitar a entendre la vida dels altres i la pròpia sense reticències, sense justificacions o atenuants.
- c) Invitar a descobrir les noves geografies humanes de les persones i de les coses que configuren un món diferent al meu, i fer-ho sense prejudicis estereotipats.
- d) Invitar a descobrir el plaer de la paraula, principal instrument de ciutadania que tenim al nostre abast. Com diem les coses és molt important també.
- e) Invitar a fer dels altres un eix de trobada i un factor per enriquir-nos juntament (els que convivim en la nostra ciutat).
- f) Invitar a no crear adversaris o adversàries ni diferències, i fomentar la capacitat de dissenyar un camí humà comú.
- g) Invitar a no definir les persones pel que són, sinó pel que fan o poden fer. No podem exigir tots els deures a qui no té tots els drets.
- h) Invitar a tothom a ser feliç, principalment a la persona que tenim al costat, i crear, així, espais de possible creixement individual i col·lectiu.

- i) Invitar a buscar i trobar noves formes de participació ciutadana per tal de no deixar la important responsabilitat de la convivència únicament en mans de la classe política.
- j) Invitar a la recerca de polítiques orientades a anivellar els desequilibris socials en la nostra ciutat i fer tot el possible per crear una ètica més justa de l'economia global.
- k) Invitar a organitzar la convivència a partir de la llibertat i de les normes. Si hem passat de la societat de la norma a la societat de l'ambigüitat dels valors, les normes són necessàries per a la convivència.
- l) Invitar, amb coratge, al compliment de les normes, a ser tolerants amb les normes i a veure la norma com una creació de cultura ciutadana.
- m) Invitar els ciutadans i les ciutadanes a fer l'esforç d'entendre que les normes són una qüestió de dret i de consciència. Per tant, si no hi ha capacitat per fer complir una norma ciutadana, és millor no posar-la.
- n) Invitar a reivindicar els drets humans fonamentals, com el dret a l'habitatge, al salari ciutadà, a la sanitat, a l'educació... i el dret "real" a participar de la ciutadania.

* * * * *

El projecte "A partir del carrer" –amb la creació d'un servei central configurat per diferents projectes territorials d'acció socioeducativa i implementat l'any 2002– potencia el carrer com a espai educatiu, dóna als barris i als territoris un significat diferent per als adolescents i joves que hi conviuen. Igualment, es fan més accessibles i polivalents els equipaments i els serveis per a poblacions diverses i en horaris diversos, tot potenciant i ampliant el treball comunitari realitzat pels Serveis Personals dels districtes. En aquest sentit, el programa incorpora tant la dimensió comunitària / preventiva com la dimensió socioeducativa en sentit estricte. Aquest servei està integrat pel següent equip de professionals: 1 coordinadora, 21 educadors socials, 1 sociòleg i 10 talleristes.

Amb l'objectiu d'afavorir la convivència ciutadana, el Sector de Serveis Personals ha creat –amb la col·laboració de la Universitat Autònoma de Barcelona– el Servei de Mediació Intercultural com un instrument de pont entre les persones immigrades i la població autòctona i també entre col·lectius de diferents cultures. Aquest servei s'adreça a tots els ciutadans usuaris dels serveis municipals, especialment als usuaris dels Serveis Personals i als professionals

dels serveis públics municipals que treballen i atenen directament a persones, famílies i col·lectius procedents d'altres cultures.

Els diferents districtes de la ciutat duen a terme projectes que incideixen en els aspectes de convivència i mediació. Entre d'altres es poden citar els següents: el Projecte de mediació comunitària i desenvolupament econòmic del carrer de Sant Pau i el projecte del carrer Riereta al districte de Ciutat Vella, el projecte "Qui és l'altre?", consistent en la construcció d'un laberint imaginari a partir del recorregut interior i mitjançant diferents activitats que giren al voltant de la descoberta de l'altre i que ha estat present a diferents districtes i festes ciutadanes (la Mercè, Festa de la diversitat, Festa del comerç just...).

Igualment, s'han dut a terme iniciatives adreçades a aprofundir la participació dels diferents col·lectius com a principal instrument de la ciutadania. Així, cal citar la convocatòria de dues edicions del festival de teatre "Noves Veus a Barcelona" en col·laboració amb les sales alternatives de Barcelona i la convenció "Les veus de la gent gran de Barcelona" impulsada pel Consell Assessor de la Gent de Barcelona i celebrada els dies 5 i 6 de febrer de 2003.

El Sector de Serveis Personals, amb el suport i l'assessorament tècnic de l'Institut de Dret Públic de Barcelona, ha editat 25.000 exemplars de la guia *Drets i deures dels immigrants* en els idiomes següents: català, castellà, anglès, francès, àrab, urdu i xinès.

En l'àmbit de les accions adreçades a facilitar la vida de les persones amb disminucions, destaca la creació de l'Observatori Europeu de Ciutats per a Tothom.

Observatori Europeu de Ciutats per a Tothom

Barcelona ha creat un observatori europeu urbà per tenir informació sobre la integració de les persones amb disminució i difondre la Declaració de Barcelona "La ciutat i les persones amb disminució", promulgada l'any 1995 en el marc del Congrés Europeu que amb aquest mateix nom es va fer a Barcelona. Aquest congrés va ser promogut per l'Ajuntament de Barcelona i va comptar amb la col·laboració del Ministeri de Treball i Assumptes Socials de l'Estat espanyol, del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, de l'Àrea de Serveis Socials de la Diputació de Barcelona, del Consell de Municipis i Regions d'Europa, de

la xarxa europea d'Eurociutats, de Mobility Internacional i del Consell Espanyol de Representants de Minusvàlids. Hi van donar el seu suport també la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis.

La Declaració de Barcelona "La ciutat i les persones amb disminució" que detalla els compromisos i els acords que els ajuntaments assumeixen, és un important instrument de treball, perquè assenyala pautes i orienta actuacions concretes que han de dur a terme els ajuntaments, en funció de les seves competències, en relació amb la integració social de les persones amb disminució. Fins a l'actualitat s'hi han adherit 339 ciutats europees dels països següents: Espanya, Regne Unit, Suïssa, Luxemburg, Alemanya, Àustria, Itàlia, Bèlgica, Grècia, França, Suècia, Irlanda, Portugal i Israel.

Després d'un ampli procés participatiu entre les diferents associacions i entitats ciutadanes i, en el qual el Consell Municipal de Benestar Social ha participat molt activament realitzant diverses sessions i consultes amb la Fundació Bofill, el novembre de 2002 es van aprovar les noves Normes de Participació Ciutadana. Aquestes Normes incorporen aspectes molt novedosos que recullen la realitat participativa a la nostra ciutat, com ara la participació a títol individual, la diversitat d'òrgans i espais de participació...

El Consell de les Dones de Barcelona ha estat un òrgan impulsor del debat participatiu i des del 14 de novembre de 2001 ha incorporat la participació individual i ha ampliat fins a 103 els grups de dones representats. El Consell Municipal d'Immigració de Barcelona i el Consell del Poble Gitano de Barcelona han estat, també, molt bon exemple d'aquesta adaptació i han ampliat i diversificat el nombre i característiques de participants.

Es poden citar, igualment, altres projectes destacables de participació com, per exemple, el projecte "Fer de ciutadans i ciutadanes: un aprenentatge cívica" a les escoles d'ESO del districte de Sants-Montjuïc, el projecte "Convivim" al barri de Trinitat Vella del districte de Sant Andreu i la Plataforma d'entitats solidàries del districte de Sant Martí com a promotora d'iniciatives de participació.

REFUGIATS I ESTRANGERS

Adequar les polítiques i els programes existents al nou context de la immigració a la ciutat per tal de millorar la integració i la cohesió social.

Recomanacions i propostes 2002

- Col·laborar amb el Consorci Sanitari de Barcelona per seguir avançant en la normalització dels procediments per a l'obtenció de la targeta sanitària individual (TSI) per als immigrants estrangers com a garantia d'accés.
- Potenciar la difusió de materials i accions informatives per als immigrants estrangers sobre les característiques, vies d'utilització i accés als recursos del sistema sanitari a la ciutat de Barcelona.
- Insistir davant el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Institut Català de la Salut i altres entitats prestadores de serveis de salut a la ciutat de Barcelona (IMAS, PAMEM, mutualitats, cooperatives sanitàries...), sobre la necessitat de reforçar amb recursos humans i econòmics (mediadors culturals, materials de formació...) els serveis assistencials que presenten majors demandes d'atenció per part de poblacions immigrades.
- Afavorir la formació dels professionals de la salut en els aspectes vinculats a l'atenció sanitària de poblacions immigrades, fent especial èmfasi en els aspectes antropològics, jurídics, culturals i administratius, potenciant polítiques saludables.
- Fomentar la constitució d'espais estables d'intercanvi en l'àmbit dels serveis de salut en relació amb els aspectes de salut i immigració. Aquest espais podrien estar constituïts per: els serveis assistencials del Consorci Sanitari de Barcelona, els col·legis professionals, organitzacions no governamentals, l'Institut Municipal de Salut Pública i els prestadors de serveis.
- Facilitar i crear canals de participació dels immigrants per a la implantació d'accions i dinàmiques de salut comunitària a la ciutat de Barcelona.

- Fomentar l'intercanvi i la coordinació entre els serveis de salut, els socials i els educatius.

Quan es llegeix el recull de propostes i recomanacions que el grup de Refugiats i Estrangers ha fet des del seu inici, es pot afirmar que ha fet una valuosa aportació. Aquesta aportació ha estat manifestar com les lleis que han anat regulant els drets i deures de les persones nouvingudes generen problemes per les seves disfuncions, així com pel tracte discriminatori en la seva aplicació per part de l'Administració.

Tot i que aquest curs no s'ha pogut fer una anàlisi acurada del grau de realització de totes aquestes propostes i recomanacions, sí que es vol incidir en els punts següents:

- Instar la Subdelegació del Govern de Barcelona perquè s'adoptin les mesures necessàries per fer front al funcionament anormal de l'Oficina d'Estrangers, respectant els terminis i les garanties que la llei estableix per tots els procediments administratius en la tramitació dels expedients de les persones nouvingudes, i evitant les situacions irregulars que sovint es duent a terme.
- Implicar totes les institucions i organitzacions competents, especialment la Inspecció de Treball i els sindicats, perquè es posin en marxa programes i accions eficaces amb la finalitat de posar fi a les pràctiques discriminatòries en les relacions laborals respecte als treballadors i treballadores immigrants, col·lectiu que sovint està sotmès a situacions de vulnerabilitat.

En l'àmbit d'educació, més que concretar propostes, es manifesta el que s'hauria de tenir en compte per a la seva formulació:

- Que no només es vinculessin a l'entorn escolar o d'alfabetització.
- Que també es considerés l'educació en el lleure, els mitjans de comunicació/educació i com interaccionaria el barri i l'entorn més immediat en el fet educatiu.
- La transversalitat com un eix de treball: el Projecte Educatiu de la Ciutat (PEC) en pot ser un bon exemple.
- Les propostes s'haurien de concretar segons el cicle vital de l'individu: infants, joves, adults, gent gran.
- S'hauria de pensar més en clau de propostes amb continuïtat que d'impacte.
- Caldria conèixer l'existència de diagnòstics i avaluacions de les situacions sobre les quals s'ha de reflexionar.

S'hauria de:

- Facilitar els mitjans d'orientació jurídica i social per a dones separades que tenen arbitrietats familiars, consulars i de legislació restrictiva dels seus països. Es demana protecció contra la indefensió de col·lectius discriminats pel propi país.
- Impulsar, segons la detecció de necessitats, programes de promoció de salut maternoinfantil dirigides a dones immigrants.
- Crear oportunitats per a la participació social –a través de l'obertura de la societat: del seu teixit associatiu i de les seves institucions– de les persones immigrades, especialment les dones i els joves, per tal de prevenir la marginació social.
- Canviar el sistema de reagrupament familiar: homes i dones haurien de tenir un permís de residència com a persona individual, no com a cònjuge, evitant així la dependència dels seus companys.
- Facilitar l'accés i augmentar el nombre de places en les cases d'acollida per a dones, per a les dones immigrants que han sofert maltractaments, que s'hagin separat, evitant que aquesta situació comporti retornar al país d'origen o seguir suportant els maltractaments.
- Vetllar perquè en tota acció educativa es tingui en compte les qüestions que poden afectar el gènere i la igualtat d'oportunitats en la inserció sociolaboral.
- Promoure –en l'àmbit educatiu formal i en les institucions de sociabilitat/socialització de mares i pares immigrants– programes que facilitin la participació en l'educació del seus fills i filles. També, repensar noves formes de participació adaptades a les necessitats actuals, on el fet de participar sigui quelcom més flexible.
- Es recomana tractar els temes d'immigració a partir de plantejaments com els de MIGRACOM (Observatori de Migració i Comunicació), de la Universitat Autònoma de Barcelona.

* * * * *

Amb la creació de l'Observatori de la Immigració, l'Ajuntament de Barcelona es dota d'un instrument per conèixer, avaluar i informar sobre la situació i l'evolució de les condicions de vida de la població estrangera immigrant, la realitat dels diferents col·lectius i l'evolució de processos socials que afecten la qualitat de vida de les persones i la cohesió social a la ciutat de Barcelona. Pretén d'aquesta manera orientar el disseny i la posada en marxa de polítiques i

iniciatives públiques, a través de la recollida de dades estadístiques i l'anàlisi de les mateixes en forma d'estudis, informes i guies de serveis.

Al llarg del 2002, s'han elaborat:

- Estadístiques de perfil social: *La població estrangera a Barcelona 2002, La salut dels immigrants 2001, Dades sociodemogràfiques 2002.*
- Estudis: *La concentració escolar als centres públics municipals.*
- Informes: *L'escolarització dels fills d'immigrants de nacionalitat estrangera: curs 2000-2001 i 2001-2002; Actuacions del Sector de Serveis Personals en l'atenció als immigrants 2001; Activitat del SAIER 2001; Perfil i demanda dels estrangers atesos pels serveis socials municipals; Participació de persones immigrants a Barcelona Activa; La població estrangera atesa per Càrites.*
- Guies i directoris: *Webs d'interès sobre immigració; Polítiques i tendències sobre immigració a Europa.*

El mes de desembre de 2002, el Ple municipal va aprovar el Pla municipal d'immigració, consensuat amb tots els grups polítics del Consistori. Durant el període de discussió i actualització del pla s'han mantingut reunions amb diferents representants del sector i col·lectius implicats com sindicats, organitzacions empresarials i una sessió específica amb representants del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona. També es van aportar les recomanacions del grup de Refugiats i Estrangers del Consell Municipal de Benestar Social.

Pla municipal d'immigració

Objectiu general: La integració real de les persones immigrades en tots els àmbits de la vida ciutadana a Barcelona.

Linies estratègiques:

- I. Afavorir la integració en un marc de cohesió social
- II. Defensa i difusió dels valors de la diversitat i convivència
- III. Convivència i prevenció de les situacions de conflicte

Principis rectors: igualtat, cohesió social, convivència, diversitat cultural, normalització, participació, temporalitat, transversalitat i consens.

Per tal d'afavorir l'aprenentatge de les llengües oficials, l'Ajuntament ha potenciat en els darrers anys l'oferta de cursos d'ensenyament intensiu dels idiomes oficials de Catalunya, el català i el castellà. S'ha signat un conveni amb el Consorci de Normalització Lingüística de Catalunya per oferir des del SAIER orientació i accions formatives d'immersió en llengua catalana i de coneixement de l'entorn i s'ha ampliat la coordinació de la xarxa d'entitats per facilitar l'accés de l'aprenentatge del castellà.

En la línia de garantir l'accés als recursos d'atenció per a les persones, s'han reforçat els serveis d'informació i assessorament del Servei d'Atenció a Immigrants Estrangers i Refugiats (SAIER). Aquest servei, mitjançant un conveni amb cinc entitats de la ciutat –ACSAR, CITE, AMIC, Creu Roja i Col·legi d'Advocats– ofereix informació, assessorament i atenció a estrangers ja siguin immigrants econòmics o refugiats.

El SAIER cobreix, a més dels serveis d'informació, un ventall d'activitats com ara:

- Informació i atenció a sol·licitants d'asil i refugi (ACSAR).
- Atenció social a estrangers amb necessitats especials –acolliment temporal, menjadors, beques escolars, etc.– complementant les accions dels serveis d'atenció social municipals pels ciutadans (Creu Roja).
- Assessorament i tramitació de la documentació específica pel fet de ser estranger –permisos de treball i residència, reagrupament familiar, etc. (CITE).

- Assessorament jurídic en temes relacionats amb estrangeria (Col·legi d'Advocats).
- Informació i orientació per a la formació i la inserció laboral dels immigrants (AMIC).

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat materials informatius per tal de fer arribar a tothom la informació i orientació sobre les normes i els recursos d'integració existents a la ciutat, a més de ser una eina d'ajut per als professionals, tècnics i entitats que treballen directament amb els immigrants. Les guies editades són les següents: *Què fer per empadronar-se*, *Què fer per aprendre català i castellà*, *Guia d'accés a la sanitat pública*, *Guia dels drets i deures dels immigrants*.

Per tal de conèixer els fluxos d'immigrants a la ciutat i poder establir amb eficiència la cobertura de necessitats, l'Ajuntament de Barcelona ha fomentat l'empadronament actiu de les persones immigrades.

S'ha posat en marxa el servei d'intèrprets i traducció adreçat a tota la xarxa municipal, que tracta i atén directament els immigrants per tal de facilitar-los l'accés als diferents serveis. S'encarrega de la tasca del servei de traducció i interpretació presencial l'organització ACSAR.

El mes de juny de l'any 2002 es va posar en funcionament el Programa de mediació intercultural interpersonal i comunitària, que s'estructura en dues modalitats d'abordatge: la mediació intercultural interpersonal (intermediació lingüística i/o sociocultural entre els professionals i els usuaris dels serveis municipals) i la mediació intercultural comunitària (detecció i prevenció de conflictes comunitaris i intermediació en la resolució de situacions i conflictes). Així, durant el 2002 es van realitzar 73 intervencions.

Per tal de garantir l'accés i el dret a l'educació com a instrument més eficaç de socialització, l'Ajuntament de Barcelona ha dut a terme diferents accions.

En relació amb la formació del professorat, s'han organitzat cursos de formació i informació al professorat per a l'atenció a la població nouvinguda. Aquests cursos s'han desenvolupat principalment a Ciutat Vella, ja que són aquestes escoles les que presenten un percentatge més alt d'alumnat d'origen estranger.

El districte de Ciutat Vella i l'IMEB, amb la col·laboració de la Fundació CIDOB han organitzat un curs de formació permanent adreçat als professionals que treballen en el camp de l'educació, que es basa en l'intercanvi d'experiències i té l'objectiu de poder comprendre amb més amplitud el nou context social multicultural.

Dintre del Projecte educatiu de ciutat s'han organitzat les Jomades d'Intercanvi d'Experiències, realitzades pel Consell Escolar Municipal (octubre 1999), i les Jomades sobre Noves Ciutadanes: Immigració i Educació (octubre 2001). També s'han dut a terme accions de suport per a l'elaboració de materials per una educació intercultural.

El Projecte EXIT té com a objectiu assegurar la continuïtat de l'escolarització obligatòria i l'obtenció del graduat en secundària per a tothom, amb especial atenció als menors immigrants. L'èxit d'aquest projecte fa preveure que pròximament s'extengui la seva actuació a quatre districtes més de la ciutat

El Pla pilot del districte de Sants-Montjuïc s'ha posat en marxa entre un institut i tres escoles de primària amb l'objectiu de adaptar els cicles educatius a les necessitats i característiques de la població escolar, amb atenció especial als menors nousvinguts.

Tenint en compte les dificultats per a la inserció laboral d'alguns nois i noies, s'han introduït accions específiques des del Pla Jove Ocupació, per facilitar l'accés al món del treball dels joves immigrants.

També es porta a terme el seguiment estadístic sobre l'escolarització de l'alumnat estranger per centre i es realitzen estudis sobre la població escolar immigrada de les escoles municipals i de Ciutat Vella, per tal d'estudiar la seva evolució i preveure futures necessitats i possibles accions. Cal destacar l'estudi participatiu amb els centres públics i privats de Nou Barris sobre l'acolliment i l'impacte de l'alumnat immigrant a les escoles.

S'han organitzat programes específics per a persones immigrants a les escoles d'adults. S'ha firmat un conveni de col·laboració amb el Consorci de Normalització Lingüística per promoure cursos del coneixement del català (Escola d'adults Layret), i es facilita la utilització dels espais escolars per a l'aprenentatge del català i castellà per als pares i mares immigrants.

Altres accions destacables impulsades des del Consell Escolar Municipal són:

- Creació i funcionament estable de la Comissió sobre Escolarització, Immigració i Minories dins del Consell Escolar Municipal.
- Sessions d'informació dirigides a famílies d'alumnes immigrants sobre la participació a les eleccions dels consells escolars i la importància de la seva presència. Publicació d'un fullet explicatiu en diversos idiomes sobre els consells escolars i l'estímul a la participació.
- S'han fet propostes sobre nous mecanismes en el procés de matriculació. Participació en les comissions de matriculació durant tot l'any i suport tècnic al treball de les comissions.
- Sessions informatives sobre l'accés i les característiques del sistema escolar, especialment en el moment de la preinscripció, dirigides a les famílies.
- Sessions informatives dirigides als membres de les associacions del Consell de la Immigració pensades per fomentar la seva participació, i la dels col·lectius que representen, en els consells escolars de centre.

Amb la finalitat de garantir el dret a la salut i l'accés a l'atenció sanitària, s'han implementat diferents accions:

- Informació en temes de salut i d'atenció sanitària als immigrants. Edició i distribució en l'àmbit assistencial de la *Guia Informativa d'accés a la sanitat pública*, en 6 idiomes i penjada a www.bcn.es.
- Sensibilització de la xarxa sanitària. S'ha fomentat l'ús del servei de mediadors dintre de la xarxa sanitària per tal de garantir i facilitar l'accés i l'ús dels serveis als ciutadans nous en igualtat de condicions, com per exemple en la recerca aplicada en tuberculosi.
- Seguiment i avaluació de les dades estadístiques en temes de salut:
  - Anàlisi de dades i diagnòstic de situació de demandes de targeta sanitària individual en l'àmbit de ciutat, per redefinir l'oferta de serveis.
  - Anàlisi de noves necessitats en promoció de la salut derivades dels processos migratoris. Incorporació d'indicadors epidemiològics en programes i registres (sida, tuberculosi, salut maternoinfantil, malalties infeccioses...), per tal d'adequar les intervencions amb població immigrant des d'una perspectiva de salut pública.

- Projecte de recerca en vacunacions per millorar el coneixement i cobertures immunitàries amb població nouvinguda.
- Millora en l'explotació de bases de dades d'importància per a la gestió sanitària i epidemiològica.
- També s'ha reforçat el programa de vacunacions per assegurar la cobertura en escolars nouvinguts.
- En relació amb el Programa de salut maternoinfantil s'ha fet especial èmfasi en les dones i famílies immigrants. Cal mencionar específicament el Programa de salut maternoinfantil a Ciutat Vella.
- Cal remarcar altres accions de l'àmbit sanitari, com per exemple, la formació pilot de 12 agents de salut amb Barcelona Activa, l'adequació dels escorxadors per tal de respectar les diferents pràctiques culturals per a la matança d'animals, seguint criteris d'higiene i sanitat i la inspecció i supervisió d'establiments alimentaris.
- El plenari municipal de 20 de juliol de 2001 va emetre una declaració institucional contra la mutilació genital femenina.

En relació amb les dones immigrants, cal dir que s'han implementat algunes actuacions amb l'objectiu d'afavorir la incorporació i presència de les dones immigrants en els diferents espais ciutadans. En aquest sentit, es poden assenyalar tot un seguit d'accions dutes a terme durant aquest període:

- Ampliació del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona, amb presència de grups de dones immigrants.
- Incorporació d'associacions de dones immigrants als diferents consells de participació.
- Producció de la maleta pedagògica "Camins invisibles", sobre dones i immigració.
- Servei d'informació, assessorament i mediació a dones, adreçat a l'àmbit laboral, de la violència domèstica i de la vida familiar, amb especial atenció a dones immigrants. Aquest servei es presta mitjançant un conveni amb la Fundació M. Aurèlia Capmany i el Departament de la Dona d'UGT.

- Inici del projecte prelaboral, amb un taller de la llar per a dones immigrants en col·laboració amb l'Escola de la Dona al districte de Ciutat Vella.

Els diferents districtes programen accions adreçades a adequar-se a la nova realitat que la immigració ha configurat a la ciutat. Així, per exemple, el districte de Ciutat Vella realitza dins del Programa d'acollida per a nouvinguts, aules de prevenció i visites guiades a la ciutat i al districte de l'Eixample, dins el programa "Nous veïns i veïnes", es contemplen accions específiques relatives a la informació i accés als recursos i serveis existents.

Cal destacar també altres actuacions significatives relatives a l'educació en el lleure. Entre d'altres, les dutes a terme a la Ludoteca de Baró de Viver i al Casal Infantil de Sant Andreu, el suport econòmic a infants i joves amb famílies nouvingudes per als Campus Olímpia, les colònies i casals d'estius del districte de Sants Montjuïc...

Pel que fa a l'àmbit laboral, la Guàrdia Urbana ha col·laborat amb la Inspecció de treball en accidents laborals, seguretat laboral i prevenció de riscos i ha detectat activitats realitzades amb persones estrangeres que es troben en situació discriminatòria o de precarietat laboral.

En relació amb les accions de reforç dels serveis de salut, la Creu Roja desenvolupa un programa d'atenció psicològica per a sol·licitants d'asil i immigrants a la ciutat de Barcelona que, a causa de la seva situació, presenten o poden presentar trastorns psicossomàtics, depressions i patologies molt greus.

SIDA

**Millorar la vigilància epidemiològica de la infecció VIH/sida i reforçar les estratègies de prevenció.
Aprofitar la Conferència Internacional de la Sida per sensibilitzar l'opinió pública.**

Recomanacions i propostes 2002

Vigilància epidemiològica de la infecció pel VIH/sida

- Mantenir el sistema de vigilància activa de la sida.
- Millorar la declaració de la infecció pel VIH i estendre-la a l'assistència primària.
- Incloure en els butlletins de vigilància epidemiològica de la sida a Barcelona els resultats dels estudis i de la declaració que fan referència a l'epidemiologia de la infecció pel VIH.
- Aprofundir en el coneixement de la distribució de les pràctiques preventives i de risc en els diferents grups de població (joves, usuaris de drogues il·legals, immigrants...), per implementar programes d'intervenció més ajustats a les noves necessitats.

Conferència Internacional de 2002 a Barcelona

- La Conferència de la sida ofereix una excel·lent oportunitat de sensibilització a l'opinió pública. Es demana a l'Ajuntament que faci més present el seu compromís amb la problemàtica de la sida.

Tractaments

- Tant en l'àmbit hospitalari com en l'extrahospitalari, es recomana ampliar les intervencions individualitzades per millorar i mantenir l'adherència dels pacients. A l'hospital, mitjançant equips específics que intervinguin de manera individualitzada, i extrahospitalàriament amb grups d'ajuda mútua, sense oblidar el suport psicològic al pacient.
- Com una mesura per augmentar l'adherència en casos especials, es recomana experimentar amb la instauració de la teràpia directament observada com es fa amb els casos dels tractaments de la tuberculosi.

Recursos de salut mental i processos de reordenació de la xarxa de recursos a Barcelona

- Necessitat d'augmentar el nombre de monitors i monitores d'acompanyament per a persones amb problemes mentals relacionats amb el VIH.
- Augmentar l'oferta de places de centres de dia.
- Impulsar la integració de professionals dels diferents àmbits (treballadors i treballadores socials, món laboral, etc.) en els grups d'ajuda.

* * * * *

Des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona s'ha mantingut el sistema de vigilància activa de la sida. El dispositiu de vigilància de la sida s'ha modificat per incorporar les noves necessitats de monitorització atesa la davallada de nous casos. Actualment es comença a tenir informació de qualitat sobre la dinàmica de la infecció pel VIH a la ciutat, tot garantint els principis de confidencialitat.

Trimestralment es publiquen uns butlletins amb les dades corresponents que són accessibles al web de l'Agència de Salut Pública.

Amb motiu de la celebració a la ciutat de la Conferència Internacional de la Sida, l'any 2002 s'ha editat un informe global de la sida a Barcelona des del 1981 al 2002.

Actualment en els butlletins de vigilància epidemiològica de la sida a Barcelona s'inclouen les dades de la declaració VIH dels hospitals universitaris. L'any 2001 s'han registrat a la ciutat 154 casos nous de sida i 239 infeccions pel VIH (algunes podrien correspondre a l'any anterior, en ser període de posada en marxa).

Per tal d'aprofundir en el coneixement de la distribució de les pràctiques preventives i de risc en els diferents grups de població (joves, usuaris de drogues il·legals, immigrants...), per implementar programes d'intervenció més ajustats a les noves necessitats s'han dut a terme diferents iniciatives.

S'estan treballant les dades de l'estudi FRESC d'octubre a desembre de 2002 en escolars de 4t d'ESO.

Recentment, s'ha realitzat una enquesta a càrrec del Dr. C. Surís en una mostra d'escoles de Catalunya. També s'ha treballat en una altra enquesta CEESCAT amb la col·laboració de l'associació Stop Sida, adreçada a homes gais.

D'altra banda, s'ha millorat i consolidat l'oferta de programes d'educació sanitària a les escoles secundàries de la ciutat, especialment en el camp de l'ESO. Actualment es compta amb l'oferta d'un mòdul diferenciat a cada curs de l'ESO: a primer curs, el programa PASE; a segon, el nou programa CANVIS; a tercer, el programa DECIDEIX-PESA, amb nous suports audiovisuals; i finalment, a quart, el programa PRESSEC. A més, es fan ofertes noves de programes per a l'educació secundària postobligatòria.

El novembre del 2002, el Comitè Primer de Desembre-Plataforma Unitària ONGSida de Catalunya, amb la col·laboració de la Fundació Hospital/Asil Adolf Montanyà de Granollers i la Fundació Autònoma Solidària de la Universitat Autònoma de Barcelona, van celebrar les IV Jornades d'ONG Sida de Catalunya.

La XIV Conferència Internacional sobre la Sida, celebrada a Barcelona el mes de juliol de 2002, va destacar per ser l'esdeveniment científic més important de tot l'any 2002, així com pel seu impacte mediàtic i social.

L'Ajuntament de Barcelona va donar suport econòmic per a la celebració de la conferència i va participar activament en l'àmbit organitzatiu i científic. Els Serveis de Salut Pública Municipal van presentar els treballs de recerca / investigació i programes en curs en les diverses intervencions (ponències, conferències i comunicacions). També varen organitzar un simposi específic en el marc de la conferència.

A partir de la Conferència Internacional es va crear la Fundació Sida Barcelona 2002, que té l'objectiu de continuar amb l'esperit de la conferència tot impulsant projectes per conèixer i millorar la sida al nostre entorn. L'Ajuntament forma part del patronat d'aquesta fundació i n'és membre actiu.

XIV Conferència Internacional sobre la Sida. Barcelona, juliol de 2002

- Sota el lema “Coneixement i compromís per a l'acció”, durant sis dies, científics, polítics, activistes i representants d'ONG i de la indústria farmacèutica van revisar els darrers avenços en la lluita contra el VIH i el desenvolupament dels acords polítics sobre l'accés als medicaments i la difusió de les teràpies.
- La Conferència va registrar la xifra rècord de 15.000 assistents, amb més de 10.500 comunicacions rebudes i unes 1.600 persones becades –entre professionals sanitaris, representants d'ONG i periodistes de països en vies de desenvolupament–.
- Com en altres edicions, la Conferència abraça l'àmbit científic, segons les àrees següents:
  - Ciències bàsiques
  - Ciències i atenció clíniques
  - Epidemiologia
  - Ciència preventiva
  - Ciències socials
- Per primer cop, la Conferència va incloure un “àmbit d'acció”, el qual incorporà les dues línies següents:
  - Intervencions i implementació de programes
  - Suport i polítiques

Tant en l'àmbit hospitalari com en l'extrahospitalari, es recomana ampliar les intervencions individualitzades per millorar i mantenir l'adherència dels pacients. A l'hospital, mitjançant equips específics que intervinguin de manera individualitzada i extrahospitalàriament amb grups d'ajuda mútua, sense oblidar el suport psicològic al pacient. En aquest sentit, s'ha creat un grup de treball format per representants d'ONG i professionals de diverses disciplines per tal d'aprofundir en el coneixement específic per poder experimentar estratègies concretes.

En relació amb l'aplicació de mesures per augmentar l'adherència en casos especials i experimentar amb la instauració de la teràpia directament observada, com es fa amb els casos dels tractaments de la tuberculosi, de les observacions realitzades fins el moment, no es

coneixen progressos per augmentar l'adherència en casos especials, tot i que hi ha un reconeixement creixent de la complexitat d'aquest tema.

En la línia de millorar l'acompanyament per a persones amb problemes mentals relacionats amb el VIH, l'Ajuntament ha considerat com un criteri prioritari per a l'atorgament de subvencions els programes que contemplaven monitors/es d'acompanyament per a persones amb problemes mentals relacionats amb el VIH.

Per tal d'impulsar la integració de professionals de la psiquiatria en els centres d'atenció a les drogues i de professionals capaços d'atendre addiccions en els centres de salut mental, s'ha incrementat la dotació de psiquiatres en els centres d'atenció i seguiment (CAS).

El Consorci Sanitari de Barcelona compta amb un grup de treball que impulsa la integració de l'atenció a les addiccions i a la salut mental en l'atenció primària.

VOLUNTARIAT

Sensibilitzar la societat del que significa ser voluntari o voluntària: La persona voluntària té una capacitat de transformació de la societat.

Fomentar que les diferents organitzacions de voluntariat incrementin el nivell de treball en xarxa.

Recomanacions i propostes 2002

Sensibilitzar la societat del que significa ser voluntari o voluntària: La persona voluntària té una capacitat de transformació de la societat.

Fomentar que les diferents organitzacions de voluntariat incrementin el nivell de treball en xarxa. Vetllar perquè en els programes de formació de les organitzacions s'estimuli a treballar en xarxa.

Generar estratègies i compartir bones pràctiques de treball en xarxa, amb la finalitat que les organitzacions incorporin la necessitat de treballar en xarxa.

Compartir accions formatives entre les diferents organitzacions de voluntariat i altres agents de formació.

Es constata que hi ha barris i zones de la ciutat que presenten dificultats quant a la comunicació i accessibilitat, que també poden tenir condicions socials desfavorables, i que això pot provocar que hi hagi poca oferta de persones voluntàries. Es proposa estudiar mecanismes per poder corregir aquests desequilibris.

Es posa de manifest que hi ha duplicitat de projectes de voluntariat. En aquest sentit, quan es despleguen plans integrals o comunitaris, el grup de treball sobre Voluntariat creu convenient que les organitzacions d'aquell territori en formin part, per apostar per una metodologia de treball en xarxa i per garantir l'eficàcia i l'eficiència dels recursos. En aquest sentit el grup recomana, quan sigui necessari, la planificació i el desplegament de plans integrals en els territoris, com una estratègia que facilita la integració i el treball en xarxa.

Es proposa que es realitzi un estudi i un informe dels recursos de voluntariat que hi ha a la nostra ciutat per conèixer amb què es compta i poder saber què hi manca.

Promoure la reflexió sobre el paper del voluntariat en el si de les associacions i de l'administració.

* * * * *

Barcelona és una ciutat que compta amb un fort teixit associatiu, format per diverses organitzacions amb voluntariat, que demostren la seva vàlua, el seu esforç, i els seus valors. Un d'aquests és, sens dubte, demostrar que les persones voluntàries tenen una capacitat de transformació de la societat. Així, del gran ventall d'experiències i iniciatives d'accions voluntàries que hi ha a la ciutat, es poden destacar, entre d'altres: els bancs del temps dels diferents districtes actualment en funcionament (Horta-Guinardó, Sants-Montjuïc, Ciutat Vella, Gràcia, Sant Andreu); la consolidació de l'associació de voluntaris Aprenem Junts de la zona del Gòtic i la creació de la mateixa associació a la zona del Raval; la consolidació del Servei de préstec de llibres a domicili i la "Lectura en veu alta" des de les biblioteques; l'explicació de contes, amb la metodologia de la transmissió oral, a càrrec d'un grup de voluntaris; l'oferta de tallers i altres activitats a Can Castelló al districte de Sarrià-Sant Gervasi i les activitats informatives sobre el valor del voluntariat als casals de gent gran del Districte de Gràcia.

Entre les activitats més destacables del 2002 cal fer referència al I Congrés de les Associacions de Barcelona, impulsat pel Consell Municipal d'Associacions de Barcelona, i que ha implicat més de 500 entitats de la ciutat. Aquest procés ha estat una molt bona mostra de la vitalitat participativa de la nostra ciutat. D'entre les diferents ponències discutides al llarg de tot el procés n'hi ha hagut una sobre "Les associacions i les persones".

En relació amb projectes que incorporen els valors del voluntariat cal fer un esment especial al projecte Bon Veïnatge.

Bon Veïnatge

Bon Veïnatge és un projecte finançat per la Comissió Europea promogut per l'Ajuntament de Barcelona i en el qual també participen Birmingham, Lió, Milà i Rotterdam.

El projecte compta amb el suport d'entitats socials, de gent gran dels Serveis Personals del districte de Ciutat Vella i d'altres persones expertes en aquest camp a Barcelona.

La proposta d'intervenció dóna prioritat a aquells aspectes que poden millorar les relacions de bon veïnatge i contribuir a crear xarxes de suport i de relació, sobretot per a les persones grans, que permetin la millora de la qualitat de vida de la gent gran que viu sola.

L'experiència pilot del projecte s'ha implementat al Casc Antic de Ciutat Vella amb la participació directa de les entitats REDS, PRISBA i els Serveis Personals del districte.

L'Ajuntament manté també una línia estable de suport a les associacions de voluntariat mitjançant l'establiment de subvencions i convenis. L'import de les subvencions atorgades des del Sector de Serveis Personals per l'any 2003 és de 1.360.663 euros a entitats que treballen en promoció i atenció social, salut pública i educació física i esport.

Un dels aspectes més rellevants en les polítiques socials actuals és el treball en xarxa entre els diferents agents presents al territori (administració, entitats, associacions, món universitari i empresarial...). En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona impulsa accions adreçades a afavorir la consolidació de la cooperació entre aquesta agents en l'abordatge de les qüestions socials de la ciutat. Durant els darrers anys s'han implementat infinitat de projectes que incorporen aquesta vessant. Així, es pot fer referència al projecte B3: Barcelona, Beneficis i Benestar liderat per l'Associació Barcelona per l'acció social i basat en el foment de la cultura de col·laboració entre el món empresarial i el teixit social per tal d'incrementar el benestar global de la ciutat.

El projecte B3: Barcelona, Beneficis i Benestar

Objectiu: Fomentar la cultura de col·laboració entre el món empresarial i el teixit social: **donar a conèixer i promoure la col·laboració entre entitats socials i empreses** per tal d'incrementar el benestar global de la ciutat.

Creació de cultura de col·laboració entre empreses i entitats:

- seminaris, cursos, jornades sobre l'acció social empresarial, en col·laboració amb institucions universitàries, escoles...
- publicació en revistes corporatives del camp acció social i empresarial (butlletins, publicacions corporatives...); premsa econòmica, TV...
- actes de rellevància pública: resultats de l'acció social de les empreses; difusió dels acords de col·laboració entre empreses i entitats...

El Fons Solidari del B3:

Empreses i altres agents de la ciutat amb compromís social que aporten la seva col·laboració a un Fons Solidari que, amb un Consell Rector format per persones de reconegut prestigi, distribueix els recursos entre els projectes de les entitats socials.

La nostra filosofia: Independència, transparència en el funcionament, optimització dels recursos, rendiment de comptes, visibilitat dels resultats

El Fons Solidari compta ja amb entitats socials i ONG de reconegut prestigi i una consolidada trajectòria i vol continuar creixent amb totes les entitats d'acció social de la ciutat.

Per donar respostes eficients i de qualitat a:

- diferents col·lectius de la nostra ciutat: infants, joves i famílies, gent gran; persones immigrants, persones que exerceixen la prostitució, ex reclosos, persones sense sostre...
- amb diferents problemàtiques: drogodependències, pobresa crònica,... a partir de diferents enfocaments o abordatges d'intervenció: prevenció, assistència pal·liació, reinserció...

En aquesta mateixa línia es pot afirmar que les xarxes de participació social, projecte del Sector de Serveis Personals, optimitzen tots els recursos (informatius, relacionals, tecnològics,

formatius...) que l'Ajuntament posa a disposició de les entitats i associacions ciutadanes per tal de propiciar i consolidar el treball en xarxa.

En l'àmbit dels districtes es poden assenyalar multitud d'iniciatives que també incideixen en aquest sentit. Entre d'altres, l'experiència del grup Edisol (Entitats de Solidaritat de Sant Andreu), que treballa en xarxa, aplega a 10 entitats i edita una revista semestral que es difon entre la població de tot el districte; el projecte "Convivim" de Trinitat Vella també fomenta el treball en xarxa incidint sobretot en el debat per millorar les relacions entre veïns; el treball de la Coordinadora Infantil del Raval, de la Coordinadora de Joves del Raval, del grup de treball Dona Raval, del Casc Antic i de la Barceloneta; el programa "El Batec de les Cultures" i el projecte entre Medicus Mundi, Arquitectes sense Fronteres i Setem al districte de Sarrià-Sant Gervasi; el Fòrum Cívic de la Sagrada Família; L'espai de treball en xarxa entre Càritas, l'atenció primària de salut, l'atenció primària de serveis socials i l'entitat Alzheimer Catalunya al districte d'Horta-Guinardó, el treball en xarxa entre la Creu Roja, l'Associació Amics de la Gent Gran, l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD) i els Serveis Socials del districte de Sant Martí.

Cada vegada més, en els diferents territoris es despleguen plans integrals o comunitaris, apostant per una metodologia de treball en xarxa i per garantir l'eficiència dels recursos:

- En el districte de Ciutat Vella la consolidació del Pla integral del Casc Antic i la posada en marxa de la Fundació Tot Raval.
- En el districte de Sant Martí, els projectes comunitaris "La comunitat amb les dones" i "Apropem-nos", que descriuen i afavoreixen la participació de la xarxa cívica dels barris.
- En el districte de Nou Barris, els plans comunitaris de Trinitat Nova, Verdum, Zona Nord (Torre Baró, Vallbona i Ciutat Meridiana) i Roquetes.
- En el districte de l'Eixample, l'any 2002 es va posar en marxa el Pla comunitari de Sant Antoni, amb la creació de sis comissions de treball: immigració i interculturalitat, infància i adolescència, joves, solidaritat, gent gran, cultura i lleure, cadascuna de les quals ha elaborat un diagnòstic participat i ha començat a treballar les possibles línies d'acció.

També cal remarcar com un exemple de projecte de bona pràctica, el projecte de Suport a les persones amb discapacitat al bany al mar, a càrrec de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins, l'Institut Municipal de Persones amb Disminució, la Creu Roja i la Vocalia de Persones amb Discapacitat de l'Associació de Veïns de Sant Martí, a la platja de Nova Icària de Barcelona a

l'estiu de 2002 amb la col·laboració de voluntaris de la Creu Roja. Durant el 2002 van participar 84 voluntaris durant 68 dies i van fer un total de 741 actuacions.

Pel que fa a la formació als voluntaris és un objectiu de la majoria d'organitzacions i dels projectes. En aquest sentit, tots els districtes programen accions de formació i suport a les persones voluntàries com per exemple el projecte "Apropem-nos" i "La comunitat amb les dones" al districte de Sant Martí i les sessions formatives pels voluntaris que pertanyen a l'Associació Aprenem Junts de la zona del Gòtic a Ciutat Vella.

Altres iniciatives destacables de suport a les accions de voluntariat són el projecte d'una oficina de voluntariat al districte de Sarrià-Sant Gervasi amb la finalitat de canalitzar les ofertes i demandes de serveis de voluntariat i facilitar l'optimització d'aquests recursos, i el projecte de voluntariat "Veí, m'acompanyes?" del Carmel a Horta-Guinardó, entre d'altres.

Funcionament de la Comissió Permanent i dels Grups de Treball

La Comissió Permanent del Consell s'ha reunit des del 10 d'octubre de 2002 en quatre sessions i ha treballat els temes següents:

La Ima. Sra. Núria Carreras i Comas, presidenta de la Comissió Permanent, va presentar el Pla municipal d'immigració en aquesta Comissió i en el Grup de treball de Refugiats i Estrangers, els membres del qual van debatre el Pla.

El Sr. Rodolfo Hoyuelos, director d'Afers Socials als districtes, va presentar la publicació *Drets i deures dels immigrants* i la Col·lecció "Què fer?", concretament, els exemplars corresponents a: Per empadronar-se a la ciutat de Barcelona; Per aprendre català i castellà; i Guia informativa d'accés a la sanitat pública.

L'Excm. Sr. Anton Cañellas i Balcells, Síndic de Greuges de Catalunya, va presentar l'Informe anual del Síndic de Greuges, fent especial èmfasi en els àmbits del benestar social.

El Sr. Jordi Martí i Grau, director gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona de Barcelona, va presentar la Carta de drets i deures culturals.

El Sr. Francesc Osan i Tort, director de Participació Ciutadana de la Regidoria de Participació, va presentar el document final del nou Reglament de participació ciutadana, el qual va ser debatut en diverses ocasions en el si d'aquesta comissió, aportant-hi suggeriments i propostes.

La Ima. Sra. Lourdes Muñoz i Santamaría, regidora de Política de la Dona, va presentar l'Acord contra la violència vers les dones, el qual va ser debatut pels membres d'aquesta Comissió i amb el qual es va manifestar la seva adhesió.

S'ha informat en totes les sessions, dins del punt del dia "Informe de Presidència", sobre la marxa dels diversos consells de participació social, així com dels diferents projectes i accions

de l'àmbit de benestar social que es duen a terme a la ciutat. També s'ha presentat l'edició 2002 del Premi de Comunicació i Benestar Social.

Els grups de treball s'han reunit periòdicament des del mes d'octubre de 2002 fins al mes de maig de 2003. Alguns han programat sessions extraordinàries i el grup de treball sobre Drogodependències ha constituït subgrups de treball. Al llarg d'aquest curs, han funcionat els grups següents:

- Dona
- Drogodependències
- Gent gran
- Habitatge social
- Infants i famílies
- Pobresa
- Prevenició
- Refugiats i estrangers
- Sida
- Voluntariat

El nombre de participants en els grups ha augmentat i se situa al voltant de 464 persones. La mitjana d'assistència és del 66,8%. S'han convidat experts i responsables de diverses organitzacions per ampliar el coneixement i reflexió en el si dels grups. S'ha convidat 39 persones.

En la línia d'afavorir la transversalitat entre els diferents grups de treball, val a dir que el Grup de Dona va convidar Mercè Pérez Salanova, coordinadora del grup de treball sobre Gent Gran, per presentar el tema de Dona i Gent Gran.

El grup de treball sobre Prevenició va comptar amb la presència de l'Im. Sr. Ignacio Ubaldo González Vega, jutge titular especialitzat en executòries penals, del Jutjat del Penal número 21; i de l'Excma. i Mgca. Sra. Esther Giménez-Salinas, rectora de la Universitat Ramon Llull, per aportar elements de reflexió sobre l'objecte de treball que el grup ha tingut per aquest curs: "mesures penals alternatives als delinqüents primaris". En aquestes sessions de treball, el grup va ampliar la seva convocatòria a altres tècnics i entitats aliens al grup.

La feina feta pels deu grups de treball durant tot el curs 2002-2003 es reflecteix en el document de *Conclusions i propostes* que es presenten per a la seva aprovació a la sessió plenària del Consell el dia 4 de juny de 2003. Des de l'any 2001 aquests documents anuals es poden consultar a la pàgina web de l'Ajuntament, a l'adreça següent:
http://www.bcn.es/serveispersonals/serveis/P_ben_soci.htm.

